

Upravništvo: Ljubljana, Knačjeva ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
 Inzeratni oddelk: Ljubljana, Selenburgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
 Podružnica Maribor: Gosposka ulica št. 11. — Telefon št. 2455.
 Podružnica Celje: Kocanova ulica št. 2. — Telefon št. 190.
 Podružnica Jesenice: Pri kolodvoru št. 100.
 Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta št. 42.
 Podružnica Trbovlje: v hiši dr. Baumgartnerja.

JUTRO

Ponedeljska izdaja

Ponedeljska izdaja...
 vsak ponedeljek zjutraj. — Na roča se posebej in velja po pošt prejemana Din 4.-, po raznašalnih dostavljena Din 5.- mesečno.
 Uredništvo:
 Ljubljana: Knačjeva ulica 5. Telefona št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
 Maribor: Gosposka ulica 11. Telefona št. 2440.
 Celje: Strossmayerjeva ul. 1. Tel. 65.
 Rokopis se ne vračajo. — Oglasni pretarfu.

SLOVANSKO SMUČARSKO PRVENSTVO PREKINJENO

Zaradi prevelike množine novega snega so bile današnje skakalne tekme odgodene do 3. marca, ko bo tudi ugotovljen končni izid II. kola vseslovankega prvenstva — Stanje točk je po dosedanjih konkurencah 726.09:701.31 za Jugoslavijo

Pokljuka, 27. januarja. Še sinoči pozno zvečer, ko so iz Ljubljane oziroma Bleda pristokali zadnji obiskovalci Pokljuke — hodili so od Gorj do doma nad 4 ure v nad pol metra debelem in mokrem snegu — so se zmerom bolj potrjevale domneve, da bo snežni metej onemogočil ves današnji spored. Prireditelji so sicer pripravili zadostno število tlačilcev, ki naj bi bili na vse zgodaj stopili v akcijo, toda ves načrt in vsa ugotovila o napetih podrobnostih današnjega odločilnega boja za točke so šla po vodi, ko smo se zjutraj zbudili prav v enaki, le še bolj očerljivi in temeljiti snežni odeji kot 24 ur prej. Izpod neba pa se vrtijo snežinke v divjem nespremenjenem plesu.

Sinoči ob 22. je prispel na Pokljuko minister za socialno politiko in narodno zdravje dr. Drago Marušič, ki je takoj po prihodu odšel med smučarje v spodnje prostore doma. Mizo okoli njega so zasedli vsi savezni funkcionarji, češkoslovaško moštvo z vodjo Dlabolo in soprog, ostala smučarska družina pa se je do zadnjega kotička stisnila okoli organizatorjev našega smučarstva in letošnjega vseslovankega tekmovanja v tem sportu. Morda se redkokdaj vidi takšna razigranost in takšna množica ljudi brez razlike stanu ali starosti, ki jo nerazdružno in prav od vsega srca spremlja povsod več kot vroča ljubezen do zimske narave in njenih nepopisnih čarov. In ko je zunaj v tisočih in tisočih kosmih nametaval nove naslage smučarske radosti, se je pod gostoljubno in toplo — ponekod celo preveč — streho smučarskega doma razvila tako nepričljiva zabava, da se je vsak le s težavo ločil od nje.

Še o sobotnem slalomu

Med maloštevilnimi do zadnjega »uradnimi« ljudmi sinočnjega smučarskega veselja se je še enkrat in temeljito zasukal govor o večeršnjem slalomu. Da je tehnični odbor izvedel to disciplino v skrajno težavnih vremenskih prilikah, ki so kajpa več ali manj vplivale na izvedbo, smo ugotovili že včeraj. Zdjaj se je šele prav videlo, kaj zmorejo stari in rutinirani člani tega odbora, zdaj smo šele lahko pregledali, kakšno ljubeznijo in požrtvovalnostjo so se vsi do zadnjega lotili dela, da bi se tekme končale po sporedu. Seveda je bilo pri tej organizaciji v naglici nekaj majhnih defektov — na terenu in za zeleno mizo — toda vsi tekmovalci z vodstvom vred so tako razumeli najboljšo voljo vseh sodelujočih, da tudi na zaključne faze letošnjega prvenstva ne pade najmanjša senca. Tako sta bila — razen nekaterih pritožb in ugovorov posameznikov, ki so se izravnali kar v tekme debat med prizadetimi samimi — potrebna samo neznatna popravka glede števila točk pri tekih za kombinacijo in pribitka kazenskega časa pri I. Stehlikovem teku, vse ostalo pa je pokrtil plašč bratske solidarnosti. Sicer pa tudi tega ni bilo za katastrofo! Vlačikova diskvalifikacija, kratka proga, slab teren itd. vse je šlo mimo brez posledic.

O vsem gornjem nas je posebno prepričala daljša nevezana izjava simpatičnega družabnika in enega izmed članov tehničnega odbora v Svazu lyžaru g. Dlabole, ki je odkritosrčno in s poudarkom ugotovil, da sta vse te neugodnosti in morebitne pritožbe že premagala v kali bratska ljubezen in sportni duh. Ne nazadnje pa je vodja češkoslovaške ekipe tako pod vtisom velikih požrtvovalnosti saveznih funkcionarjev in prirčne gostoljubnosti, ki so je bili s svojim ljubeznivim mentorjem dr. Kmetom deležni odkar so prestopili naša tla, da nobena njegova izjava ne more vsebovati niti trohice osti zoper kogarkoli. Vesel je posebno, da bo mogel o priliki Fis-tekem v Visokih Tatrah kot mentor jugoslovankega moštva, ki bo tamkaj startalo od 13. do 18. februarja še doma dokazati, da mu je vsaka beseda na Pokljuki prišla od srca.

Skoki odpovedani

Davi je torej točno bo prognozah sipalo izpod oblakov kot zadnjih 24 ur. Oni slavni plot, preko katerega smo pred dnevi prav neradi lezli na sosedov travnik, kjer je prva pripravna smuka in na katerem so se začeljavali in končavali teki stafet in posameznikov, je skoraj vse izgini pod kapi svežega snega. Temnozeleni vrhovi iglastega drevja

so dobili težko belo odejo, vsi sledovi o bivanju živih bitij so izgini. Pogled na to norveško pokrajino pa nas je, kakor je sicer veličasten, prepričal, da o izvedbi sporeda ne more biti več govora. Ne glede na to, ali bi ljudje sami zmogli ogromne priprave na skakalnici, bi že sama okolnost, da je stalno snežilo, onemogočila skakanje, ko je oviran vid in bi bili skakalci lahko v nevarnosti za življenje. V teh okoliščinah se je torej danes situacija obrnila še za preostalih 20 odstotkov na popolnoma negativno. Spored odpovedan!

Nenavadne snežne razmere so torej povzročile, da so letošnje vseslovanke smučarske prireditve ostale nezaključene. Končane so samo naslednje konkurence: savezno prvenstvo v teku na 18 km, savezno prvenstvo v smuku in savezno prvenstvo v slalomu, za slovanško prvenstvo pa tek na 18 km samostojno, alpska kombinacija, od klasične kombinacije pa tek na 18 km. Ostali spored, ki bo dokončno odločal o številu točk obeh sodelujočih savezov v drugem kolu in se bo vršil po sklepu današnje seje odbora za izvedbo letošnjih vseslovanke smučarskih prireditev dne 3. marca na Bledu, bo torej obsegal tekme v skokih za savezno prvenstvo ter skoke za slovanško prvenstvo kot zaključek klasične kombinacije ter skoke samostojno.

Seja odbora za prireditve

Ker je bil torej današnji spored odpovedan, se je malo pred časom, ko bi bil moral biti start na skakalnici, pod predsedstvom predsednika JZSS ministra dr. Marušiča vršila kratka seja odbora za izvedbo vseslovanke smučarskih tekem, na kateri so bile najprej odposlane udanostne brzojavke prezidentu poljske republike ter češkoslovaške republike in našemu kralju Nj. Vel. Petru II., pozdravne brzojavke pa predsednikom poljskega, češkoslovaškega in bolgarskega saveza. Seja je nato verificirala vse dosedanje rezultate drugega kola ter v nadaljnem ugotovila, da so Poljaki brez tehtnih razlogov izostali na letošnjem tekmovanju. Prihodnje tekmovanje bo na Češkoslovaškem, kamor se po sklenjenem dogovoru premešči tudi tajništvo vseslovanke smučarske organizacije. Obenem se je članom vseh udeleženištev pripravilo, naj do prihodnje seje tega odbora razmotrijo možnost nadaljnega tekmovanja v tej obliki, po možnosti pa ga razširijo na vse ostale slovanke narode, predvsem na Bolgare.

Važna savezna seja

Po seji odbora za izvedbo vseslovanke smučarskih tekem je imel sejo tudi JZSS, ki je sklenil, da se na podlagi letošnjih rezultatov Pokljuke odpošlje 8 do 10 tekmovalcev z dvema delegatoma — vodja bo po vsej priliki predsednik tehniškega odbora dr. Berce — prav tako bo savez na podlagi sijajnih rezultatov našega moštva v smuku in slalomu odposlal najmanj dva do tri tekmovalce na II. del FIS tekmovanja za smuk in slalom v Nürren. Razen tega je bilo na tej seji odobreno, da odputujejo na otvoritev prve skakalnice na bolgarskih tleh na Vitoši, ki bo 30. t. m., trije naši tekmovalci, in sicer Novšak, Šramel in Istemič z enim delegatom (dr. Jantolekom iz Beograda). Reprezentanca se je določila tako zaradi tega, ker so nekateri dobri skakalci-akademiki odsotni zaradi svojega svetovnega prvenstva v St. Moritzu.

Prenapolnjeni doma na Pokljuki se je začel medtem na zunaj pripravljati za uradno zaključitev letošnjih vseslovanke smučarskih tekem. V veliki jedilnici so pripravili mize v obliki podkve ter pred častna mesta postavili vse razpisane pokale, med njimi krasen pokal ministra dr. Auerja za državne pravke v klasični kombinaciji. Ker je bilo tehnično vodstvo zaradi nenadne spremembe sporeda še zaposleno z zadnjimi zaključki v računih, so se medtem razvijale živahne debate med navzočimi visokimi predstavniki oblastev, tekmovalci in novinarji.

Prí tej priliki naj bo omenjeno, da so člani Slalom kluba 34 vršili na letošnjih vseslovanke smučarskih tekmah eno izmed najmanj vidnih, zato pa najbolj važnih funkcij, in sicer zdravniško službo, in nudili pomoč v prvi sili. Samaritanske posle, ki jih spričjo težkih terenov in izredno spremenjenih snežnih razmer ni bilo malo, so z vso požrtvovalnostjo opravljali klubovi člani dr. Bonač, Fajdiga in Vučnik.

Oficielna zaključitev

Malo po 12. se je v veliki jedilnici pogloma zbrala vsa družba z doma, med njo na častnih mestih predstavniki oblastev in saveza s spremstvom ter gostje iz inozemstva, nato pa naši najboljši tekmovalci, številni novinarji in ostala družba, ki je spremljala te dni dogodke na Pokljuki. Svečanost je otvoril poslovođač podpredsednik JZSS dr. Ciril Pavlin, ki je predvsem pozdrvil pokrovitelja prireditve ministra dr. Auerja ter predsednika JZSS dr. Marušiča. Nato je v kratkih potezah orisal historijat vseslovanke smučarskih tekem ter se v nadaljnem zahvalil ostalim visokim pokroviteljem teh prireditev na naših tleh, in sicer poslaniku češkoslovaške republike dr. Wellnerju, komandantu dravske divizijske oblasti generalu Cukavcu ter predsedniku mestne občine ljubljanske dr. Pucu. Imenoma je nato pozdrvil zastopnika komandanta dravske divizijske oblasti podpolkovnika Popovića, narodnega poslanca Nikolo Sokolovića ter številne navzoče zastopnike tiska, ki jih je naprosil, naj z vsemi močmi podpirajo idealno stremljenje vseslovanke smučarske zveze. Nato je pozdrvil zastopnika bratske češkoslovaške ekipe g. Dlabolo in kapitana moštva inž. Novaka ter ostale tekmovalce, med katerimi se je posebej spomnil popularnega Šimunka, ki je bil že dvakrat državni prvak. Zelen je bratskim gostom čim prijetnejše bivanje na naših tleh, obenem pa izrazil obžalovanje, da ne moremo hkrati pozdraviti tudi bratov Poljakov in Bolgarov. Med ostalimi je posebej pozdravil zastopnika avstrijske smučarske zveze Harrerja, ki je ne samo zaslužil kot trener našega moštva, temveč tudi kot zmagovalce v najhujši alpski disciplini — smuku.

Nato je spregovoril minister za fizično vzgojo naroda dr. Ljudevit Auer, ki je med drugim omenil, da je s posebnim zadovoljstvom prevzel pokroviteljstvo nad letošnjimi najvažnejšimi smučarskimi prireditvami med slovanškimi državami. Vedel je, da bodo naši tekmovalci v raznih panogah zimskega sporta pokazali najboljšo, toda doseženi uspehi so nadkrillili vsa pričakovanja. Petkov smuk in sobotni slalom sta dala dokaze o hrabrosti, o vztrajnosti in odlični formi naših tekmovalcev v teh težkih disciplinah. Vremenske prilike so preprečile, da bi danes prav isto videli tudi v skokih. Nato je g. minister v češkem jeziku nazdravil češkoslovaškemu tekmovalcem z željo, da bi se pri nas počutili kot doma. Končno se je spomnil funkcionarjev na letošnjih prireditvah in izjavil, da je bila organizacija vseh prireditev odlična in je

ogromno doprinesla k briljantnemu uspehu tekem. Organizacija letošnjih vseslovanke smučarskih tekem nam služi v ponos. Tej ugotovitvi je pristavil željo, da bi se čimprej zbrale vse narodne sile v službi naroda in državne edinosti. Priporočil je gojitev discipline in podvig viteškega duha med sportniki, ker je le tako mogoče, da se bomo tudi na tem polju uvrstili med bratske slovanke narode in velike narode v svetu. H kraju je g. minister obljubil svojo pomoč tej lepi sportni panogi in želel savezu in njegovim neumornim funkcionarjem čim več uspehov.

Za njim je spregovoril vodja češkoslovaške ekipe g. Dlabola, ki je priznal, da se je v tem kratkem času bivanja med nami vse njegovo moštvo počutilo prav kot doma, nato pa se je zahvalil za nadvse prisrčen in bratski sprejem ter končno izročil predsedniku JZSS ministru dr. Marušiču krasno izdelane tekmovalne hikori smučke, izdelale očetna udeležena pokljuskih tekem Bartona, kot darilo za našega mladega kralja Nj. Vel. Petra II. Ta gesta je izzvala med navzočimi veliko navdušenje. Nato je generalni tajnik JZSS g. Joso Gorec v kratkem objavil sklepe odbora za izvedbo vseslovanke smučarskih tekem ter razdelil plakete in diplome prvoplasiranim in ostalim, ki so zasedli častna mesta v posameznih disciplinah, ki so že zaključene.

Končno je nagovoril vse navzoče predsednik JZSS minister dr. Marušič. Zahvalil se je za udeležbo bratom Češkoslovakom, ki jih vselej, kadar imamo važne dogodke v smučarstvu, radi vidimo na naših tleh. Pohvalil je vztrajnost in ambicijo domačih tekmovalcev, ki so letos dosegli že krasne uspehe v tej važni konkurenci. Posebej se je zahvalil funkcionarjem JZSS podpredsedniku dr. Pavlinu, tajniku Gorcu in načelniku tehničnega odbora dr. Berčetu ter vsem ostalim, ki jih vsi smučarji, še bolj pa tekmovalci prav dobro poznajo.

Kaj pravi glava tehnične stroke

Predsednik tehničnega odbora dr. Janko Berce, ki že dolga leta vodi ta najodgovornejši posel v savezu zimskega sporta, je predvsem poudaril, da je letos imel z izvedbo teh težkih tekem prav lahko delo. Podsavezi in klubi so mu dali na razpolago večje število mlade sodniške generacije za zimsko-sportne discipline, s katerimi je nadvse zadovoljen in jim mora izreči največje priznanje. V izrednih prilikah, ki so letos doletele slovanke smučarske tekme, je bilo njihovo delo še tembolj dragoceno. Mladi sodniški kader je najboljša garancija, da je naše smučarstvo sedaj na poti, ki mu obeta v dogledni bodočnosti sigurne uspehe v konkurenci med bratskimi državami.

Stanje do 3. marca

Najtežji udarec za letošnje prireditve je bil pač ta, da so vremenski prevrati onemogočili zaključek vseslovankega prvenstva. Po veliki uvidenosti zastopnika Svaza lyžaru in zaradi tega, da se tudi zaključek letošnjih vseslovanke smučarskih prireditev v zimsko-sportnih di-

sciplinah ohrani na naših tleh, je bil storjen sklep, da bodo bratje Čehoslovaki še enkrat žrtvovali dragoceni termin in prišli 3. marca še enkrat med nas. Formalno prihajajo kot plasirani na 2. mestu, in sicer na podlagi naslednjih števil: Jugoslavija je prejela do sedaj na točkah: za stafetno tekmo 5×10 km 317.25, Češkoslovaška pa 360, za tek na 18 km Jugoslavija 192.75, Češkoslovaška pa 227.08, za alpsko kombinacijo pa Jugoslavija 216.09, Češkoslovaška pa 114.23, po čemer je končno stanje točk 726.09 : 701.31 v korist Jugoslavije. Kar na tem mestu pa je treba ugotoviti, da so Čehoslovaki zmagovalci v teku na 18 km od klasične kombinacije in so pri tem zasedli vsa prva štiri mesta, tako da so v resnici na boljšem kot mi in bomo morali za to končno zmago v letošnjih vseslovanke smučarskih tekah iskati točke šele v skokih. Glede izgledov smo po mnenju češkoslovaškega delegata najbrže na slabšem, po mnenju naših strokovnjakov pa je naša zmaga skoraj neizbežna. Morda je lahko v tolažilo, da bomo imeli na skakalnih tekmah dva svoja sodnika, enega pa Čehoslovaka, vodjo letošnjega tekmovalnega moštva Dlabola, ki je kandidat za predsednika tehničnega odbora ČSL in je izjavil, da pri njem številke in imena že 12 let ne igrajo nobene vloge. Pravi pa, da so naši fantje mnogo preveč udarjeni na metre, pri čemer pozabljajo na stil.

Razhod

Po končanem uradnem delu je postal za vso posadko na Pokljuki pereč problem, kako bi se dalo priti v dolino. Skrbni šef doma g. Kenda ml. je ukrenil še pravočasno — dokler niso improvizirane in tudi stalne žice proti Pokljuki padle pod prevelikim bremenom v sneg — da bi številno družbo z doma s sanmi odpravil na vlak. Snežni metej je divjal ves dan nespremenjeno močno, tako da so vozniki s sanmi prihajali proti Mrzlemu studencu po 5 ali 6-urni vožnji z Bleda. Snega je nametalo najmanj poldrug meter, tako da razen smučarjev ni mogel iz doma nihče nikamor. Posledica tega je bila, da so vsi, ki niso imeli smuč, morali čakati vse predolgo, da bi mogli še doseči večerne viake. Med tem ko je predsednik JZSS minister dr. Marušič še na Lescah ujel večerni brzovlak, se je minister dr. Auer s spremstvom toliko zamudil na neprehodni cesti do Bleda, da bo mogel šele pozneje nastopiti pot proti Beogradu. Skoraj vsi stanovalci Pokljuke pa so prizadeti zaradi tega, ker jim je prtijaga, kolikor je niso odnesli na ramenih od tam, ostala bodisi v domu ali pa na katerikoli saneh, ki si zdaj z največjo muko odpravljajo pot v dolino.

Kljub vsem tem oviram in čudnemu naključju, da je začetek slovanke smučarskih tekem trpel zaradi pomanjkanja, konec pa zaradi preobilice snega, je bil vendar vtis vse prireditve nadvse veličasten in je dokazal, da naše smučarstvo stopa v ospredje s takšnimi koraki, ki nas že v bližnji bodočnosti navdajajo z najboljšimi nadami. Pri tem bodo tudi izkušnje s Pokljuko imele odločilno vlogo.

V KOČEVJU JE ZGORELA VELIKA TOVARNA Žrtev plamenov je postala tekstilna tvornica, ki je popolnoma uničena — škoda znaša preko 10 milijonov dinarjev

Kočevje, 27. januarja. Danes okrog pol 12. so začele v Kočevju tuliti tovarniške sirene, v zvonikih biti plat zvona. Ljudje so drveli prestrašeni iz hiš na ceste, kjer so izvedeli: »Stara Tekstilana goril« Res se je iz velike, masivne štirinadstropne zgradbe tekstilne tvornice dvigal proti nebu gost dim, a iz dveh oken četrtega nadstropja so že švigali močeni plameni. Okrog poslopja se je mahoma zgrnila velika množica, izredno naglo so bili na kraju požara tudi domači gasilci z motorji, takoj za njimi pa rudniški iz šalke vasi. Gasilci so napeljali v veliko mlako, ki je bila kakih 100 m od poslopja, in v bližnji potok cevi in takoj pričeli z gašenjem. Ogenj pa je zavzel že ogromen obseg in zajel že vse ostrešje. Na pomoč so prihitali še gasilci iz Ribnice, iz Livoda ter še iz drugih krajev bližnje okolice, tako da je bilo okrog 12. zbranih na kraju požara že

šest ali sedem gasilskih društev. Gasilci so naskočili gorečo tovarno najprej z zadnje strani in brigali ogromne mase vode skozi prvo nadstropje v notranjost. Ko pa se začela s strehe padati opa-ka in so bili gasilci v življenjski nevarnosti, so se morali malo umakniti. Med tem je ogenj divjal z neomejeno silo in nenadoma bruhnil z elementarno silo pri strehi na dan. Gasilci so uvideli, da gorečega objekta ni mogoče več rešiti. Zaradi tega so skušali rešiti oba stranska

objekta, v katerih so barvarija, del apreture in skladišča in ki ju je ogenj že tudi nevarno ogrožal. Goreči ogorki so leteli po več sto metrov daleč.

Ogenj je divjal z nezmanjšano silo dalje. Na pomoč so prišla še druga okoliška gasilska društva, tako da je bilo na kraju požara zbranih

11 gasilskih društev. Ker je bila nevarnost izredno velika tudi za stranska objekta, so brzojavili v Ljubljano po pomoč. Okrog 2. so prejeli ljubljanski gasilci poziv, naj odidejo na pomoč in čuvaj na gradu je s topovskim strelom alarmlral protovoljne gasilce. Vendar pa so domači gasilci v tem času nevarnost že tako omejili, da so Ljubljancem lahko še pravočasno sporočili, da njihova pomoč ni več potrebna. Kljub napornemu gašenju združenih gasilcev pa ni bilo mogoče rešiti glavne tvornice, tako da je mogočna zgradba tkaninske tvornice

popolnoma zgorela. Uničena je prednica, tlačnica in apretura, zgorelo je več sto predniških in tlačnih strojev, ki so se nahajali v vseh nadstropjih. Bilo je naravnost grozno videti in slišati, ko so iz gorečih nadstropij s strahovitim hrúščen in hrúščen grmeli stroji in prtiličje stavbe. Od mogočnega poslopja je ostalo samo golo ožgano zidovje. Obrat je gnala elektrika. deloma pa tudi lokomobila, ki so jo rešili, čeprav je močno poškodovana. Oba

stranska trakta so sicer rešili, vendar sta tudi ona precej poškodovana, deloma od ognja, še bolj pa od vode, ki so jo morali brigzati na objekta v ogromnih množinah. Po približni cenitvi znaša vsa

škoda najmanj 10 milijonov. Ni pa izključeno, da utegne znašati tudi 15 milijonov dinarjev. Podjetje je zavarovano pri zavarovalnici »Sava« v Ljubljani. Delavci in tudi drugi ljudje so rešili iz tvornice veliko množino tkanin, še večja

Zaloga suknenih izdelkov je zgorela. Gasilci so delali nepretrgano do 16., nato je pa sila ognja poenajala. Kljub temu je pa še v gorečem poslopju neprestano tielo in je bila še vedno nevarnost, da znova izbruhne ogenj. Del gasilcev se je proti večeru vrnil, drugi del je pa še vedno na pogorišču in mora gasiti, odnosno stražiti.

Ogenj je nastal okrog pol 12. v prednici in ga je prvi opazil vratar, ki je naglo obvestil gasilce. Pisarniška uradnica gđ. Bavdkova je planila v že goreče poslopje ter rešila iz pisarne vse važnejše listine, knjige in drugo, kar je bilo važno. Kako je nastal požar, še ni ugotovljeno, domnevajo pa, da zaradi kratkega stika. Na kraj požara so tudi takoj prihitali orožniki, ki so cernirali prostor in preprečili naval radovednežev preblizu gorečega poslopja.

Dr. Joža Bohinjec:

Še enkrat zavarovanje zasebnih nameščencev

Vedel sem, da bodo mojemu članku pod zgornjim naslovom sledile replike. Nisem bil namenjen reagirati na nje, ker je predmet, za katerega gre, tako elastičen, da se more vleči sem in tja, ne da bi na koncu dobil izdelano obliko. S svojim člankom sem hotel poudariti samo nekaj načelno važnih stvari, predvsem razpršiti umetno vzdrževano psihozo, kakor da neke delujoče sile, ki kujejo proti interesom zavarovanja zasebnih nameščencev. Zato sem v prvi vrsti dvakrat podčrtal činjenico, da vsi razumemo in odobravamo tendenco v razvoju našega socialnega zavarovanja, ki hodi za ciljem osamosvojitve vseh panog zavarovanja zasebnih nameščencev na celi črti tj. v organizacijskem in meritornem pogledu. Jasnejše nisem mogel govoriti, kakor sem govoril.

Pri svojem sklepu, da na replike ne bom reagiral, pa ne morem ostati, ker so replike tako zmotne vsebine, da morejo dobiti stvari prav resno škodovati. Odgovarjala sta mi »Trgovski List« in g. Joško Zemljčič v »Jutru«. Oba članka gresta daleč stran od jedra stvari. Gg. avtorja sta podobna govorniku, ki je govor začel o jugoslovanskih notranje političnih prilikah, pa je kar naenkrat zabredel v popisovanje razmer v kitajskih rudnikih. »Trgovski List« pravi, da jedro spora leži v zahtevi po decentralizaciji zavarovanja. Pravim, da sporni sklep SUZORJA s tem organizacijskim vprašanjem nimajo niti najmanjše zveze in sedanje centralizacije niti najmanj ne jačajo, skoraj bi trdil, da jo slabše. Zasebne bolniške blaginje so tudi danes po pozitivnih zakonih krajevni organi Osrednjega urada; napadani sklepi na tem dejstvu ničesar ne spreminjajo.

Juridična struktura nameščenskega zavarovanja je danes taka, da resno ogrožajo obstoj tega zavarovanja, onemogočajo osamosvojitve tega zavarovanja izven okvira delavskega zavarovanja in ovirajo vsak soliden napredek tega zavarovanja. Sklep Osrednjega urada o ustvaritvi samostojnih javnopravnih nameščenskih blagajen pa zagotavlja obstoj tega zavarovanja, ustvarja predpogoji za popolno organizatorično in stvarno osamosvojitve in s tem tudi možnost za uspeh prizadevanj po decentralizaciji nameščenskega zavarovanja. Tudi g. Joško Zemljčič sam na koncu svojega članka pravi, da morajo zasebni nameščenci stopiti v odlično borbo za samostojnost in ločenost svojega socialnega zavarovanja v lastni javnopravni organizaciji. Danes zasebno-društvene blaginje nimajo javnega značaja.

Moti se pa g. avtor, ako trdi, da za zasebno-društvene blaginje »veljajo isti predpisi zakona o zavarovanju delavcev in statuta Osrednjega urada, kakor za okrožne urade«. Iz te zmotne izvirajo vse druge zmede v gledanju na problem. Za zasebno-društvene blaginje je važen § 42. zakona, po katerem n. pr. plačilni nalogi blagajen nimajo značaja javnih izvršnih listin. Mišlim, da ni potrebna razlaga, kaj ta določba praktično pomeni! Zelo dvomljivo je, ako za zasebne blaginje velja predpis § 43, ki šteti terjatve zavarovanja v slučaju konkurza delodajalcev. Po § 202. zakona je za društvene blaginje uporabljati določbe § 153-158. V § 154. je izrecno ugotovljeno, da blaginje niso javne ustanove. Iz tega sledi, da zasebne blaginje ne morejo opravljati poslov, ki jih naštevajo § 139. točka 4. zakona tj. blaginje ne more kontrolirati podjetij v pogledu izvrševanja predpisov o zaščiti in varnosti življenja uslužbencev; zasebna blaginja ne more svojih terjatev izterjati po lastnih organih; zasebna blaginja ne more reševati sporov, ki nastajajo radi izvrševanja zakona.

Po § 156. bi moralo vse režijske stroške zavarovanja nositi društvo samo, tj. člani s svojo članarino. V tem paragrafu tiči za obstoj društva samega velika nevarnost. Za socialne interese nameščencev skrajno nevaren je tudi § 155. zakona, po katerem člani društva v društvenim premoženjem in s svojo članarino (ne z zavarovalno premijo!) jamčijo zavarovancem za dajatve po zakonu!

Iz označenih razlogov nujno sledi samo eno: brezpogojno je potrebna takojšnja ukinitve privatno-društvenih blagajen in kreacija samostojnih javnopravnih blagajen za zavarovanje zasebnih nameščencev. S potvarjanjem dejstev se tej zahtevi ne smemo izmikati!

Zelo žal mi je, da moram tudi v ostalih izvajanih članku g. Joška Zemljčiča videti dokaz nepoznanja stvari. Vsa borbenost

članka udarja v prazen zrak! G. avtor se ni poglobil v zavarovalno-tehnične posledice sklepa SUZORJA, ki se tiče možnosti zvišanja meznih razredov. Sklep pravi, da minister za socialno politiko in narodno zdravje more (ne mora!) za nameščence določiti posebne mezne razrede. Zakon v § 21. pa pravi, da se minister te možnosti sme poslužiti le po potrebi in le na predlog ravnateljstva SUZORJA. Ako naj imajo nameščenci organizacijsko samostojno zavarovanje, potem je jasno, da se morajo za nameščence tudi meritorna določila zakona spremeniti, ako naj zavarovanje uvaže višji standard nameščencev. Zvišanje meznih razredov bo stopilo le takrat in le do one višine v veljavo, kakor bo to zahtevala potreba zavarovanja. Nemučna je zato trditve, da je zakonska možnost višjih razredov zato predvidena, da se povišajo šifriti zavarovanja, ki jih je odvajati SUZORJU! Danes je zavarovanje dejansko nekaj suficitno. V trenutku, ko se uresniči zahteva po koncentraciji vseh zasebnih nameščencev pri lastnih blagajnah, bo sedanja zavarovana meza od 38 Din nedvomno padla na 30 Din ali še nižje. V tem trenutku bo suficit celo pri minimalnih dajatvah zreduciran na minimum ali pa bo celo izgubil. Že danes je suficit samo teoretičen, ker vemo, da rezervni fond nima niti pare efektivne gotovine! V slučaju padca povprečne meze se bo morala ali premija zvišati — kar bi bilo za slabo plačane nameščence socialno škodljivo — ali pa se bodo morali zvišati mezni razredi do potrebne višine, kar bi bilo socialno pravičnejše. Ako naj si nameščensko zavarovanje zagotovi napredek, si mora izvojevati v prvi vrsti potrebne spremembe zakona, ne zato, da si ustvarja večji suficit (koliko neresnosti je v taki trditvi!), pač pa zato, da si zajamči možnost za nemoteno poslovanje, ako bi postajalo zavarovanje vsled zmanjšanih dohodkov ogroženo, ali pa da si zajamči kritje za višje zavarovanje.

Isto neinformiranost kaže članek glede sklepa SUZORJA, ki se tiče ustvaritve posebnega fonda za višje zavarovanje. Ustvaritev fonda je glasom sklepa samo fakultativna, odvisna od sklepa ravnateljstva posamezne blaginje. Če fond ne bo v skladu z interesi nameščencev, istega ne bodo ustvarili. Toda, ako sklep SUZORJA v smislu zahtev nameščencev predvideva večje dajatve, kakor jih predvideva § 45 (minimalne dajatve) ali celo § 46. zakona (maksimalne dajatve), potem mora SUZOR ustvariti tudi neke možnost za kritje teh večjih in boljših dajatve, ako tega kritja že ne bi nudili odobreni zvišani mezni razredi. Zvišani mezni razredi in ustvaritev posebnega fonda imajo biti le zakoniti predpogoji za primer višjega zavarovanja. Če tega zavarovanja ne bo, ali zavarovanje drugače ne postane pasivno, potem ne bodo uvedeni ne višji mezni razredi in ne bo ustvarjen poseben fond. Samo naravno je, da bodo i dohodki event. višjih razredov i ev. posebnega fonda služili izključno le v kritje višjih dajatve odnosedno event. deficita in da od teh novih dohodkov niti dinar ne bo šel v blaginjo SUZORJA. Samo po sebi je umevno, da bodo vsi višji dohodki ostali doma, ker bo do konsumirani po višjih dajatvah domačim zavarovancem. Če bo pa vodstvo blaginje ustvarilo več dohodkov, kakor bo izdatkov za višje zavarovanje, potem bo njeno gospodarstvo slabo!

Obiligatorna uvedba višjega zavarovanja za vse nameščence spada k utemeljenim socialnim potrebam in zahtevam nameščencev samih! Ako za višje zavarovanje uvedemo obligatornost, potem smo s tem via facti realizirali tudi zahtevo po obligatornosti normalnega zavarovanja pri posebnih blagajnah za vse nameščence!

Vsem tem možnostim odpira vrata sklep ravnateljstva SUZORJA! Vidimo pa čudo: gg. avtorji kriče po kruhu, istočasno pa mečejo kruh skozi okna! Celota zasebnih nameščencev nad tako škodljivo nelogično ne more imeti dopadenja! — Kdor trdi, da bi z uvedbo obligatorne premije v posebni fond padlo članstvo pri novih blagajnah zaradi izstopa slabše plačanih zavarovancev, priznava s tem potrebo uvedbe višjih meznih razredov za boljše plačane nameščence, ki naj zvišajo dohodek v svrhu kritja višjega zavarovanja v razbremenitev slabše plačanih. Kje so drugje dana sredstva ali jamstva za sredstva, da vsem nameščencem brez razlike na znoeljiv način zagotovimo višje zavarovanje?

Z najlažjo odločnostjo pa moram zavrniti insinucijo v članku, čes sda je razumljivo stališče nameščencev OUZD (torej tudi moj!) v tem vprašanju, saj drugoga ni pričakovati, kakor da zagovarjajo sklep ravnateljstva nadrejene instance. To podtikanje hlapčevske mentalitete ter nekritičnosti ali pomanjkanje resnega smisla za socialne potrebe nameščencev bi si gospod avtor lahko prihranil, ker je taka pavšalna žalitev le žalitevju samemu v nečasti! Naši javnosti in delavcem na gospodarstvem in socialnem polju je predboro znano, da smo ravno nameščenci okrožnega urada (in to skoro samo mi!) iznesli javno in na raznih konferencah mnogo kritičnega proti sedanjemu sistemu in praksi našega zavarovanja, da smo v smeri izboljšanja tega sistema in prakse dali mnogo iniciative in nasvetov in da smo v vsakem oziru daleč od tega, da bi slepo in nekritično odobravali vsak sklep Osrednjega urada.

Končam z ugotovitvijo: ako omenjenih sklepov ne bi staval Osrednji urad, bi morale s temi zahtevami nujno priti strokovne organizacije zasebnih nameščencev same. Dobro se zavedam utemeljenosti in resnosti te ugotovitve!

Drama.
Začetek ob 20. uri.
Ponedeljek, 28. Praznik cvetočih češenj. A. Torek, 29. zaprto.
Sreda, 30. Siromakovo jagnje. Red Sreda.

Klabundova japonska drama »Praznik cvetočih češenj« v mojstrskem prevodu Frana Albrechta se bo igrala drevi za red A. Zaradi velike literarne vrednosti je delo uvrščeno tudi za to sezono v repertoar. V glavnih vlogah nastopijo: Juvanova, Šaričeva, Marija Vera, Jan, Gregorin, Skrbinek in Debevec. Režiser Ciril Debevec. Prihodnja dramska premiera bo Nicomedije »Postržek« (Scampolo) z Levarjevo v naslovni vlogi. — Ciril Debevec pripravlja Goldonijevega »Slugo dveh gospodov« z Danesem.

Opera.
Začetek ob 20. uri.
Ponedeljek, 28. zaprto.
Torek, 29. zaprto.

Dne 30. t. m. bo za red C premiera Odakovo opere »Dorica pleše«. Besedilo je pisano v medmurskem narečju. Delo dirigira Niko Štrifof, režira Golovin. V glavnih partijah nastopijo: Zupčičeva, Thierjeva, Ribičeva, Marčec, Franci, Janko in Rus. Naslednja premiera bo Zandonaijeva opera »Francesca da Rimini« v Primožičevi režiji pod muzikalnim vodstvom ravnatelja Poliča z Gjunjenčevo in Gostičem v glavnih partijah. — V režiji gosta profesorja Karla Hagemanna, ki je znan po svojih znanstvenih knjigah o teatru in režiji, se študira Straussova operca »Netopir«. Tekočo sezono bo tudi krstna predstava opere »Zemrude«, ki jo je uglasbil poljski komponist Raul de Koczalski.

Objave

Ljudska univerza v Ljubljani. Drevi ob 20. bo predaval v dvorani Delavske zbornice univerzitetni profesor inž. arh. Ivan Vurcik o arhitekturi in gradnji mest. Vstopnine ne bo.

Opozarjamo na prvo javno produkcijo državnega konservatorija, ki bo drevi ob 1/2 na 19. v Filharmonični dvorani. Spored bo obsegal 10 slovanskih del za klavir, za glas in klavir, za violino in klavir, za rog in klavir. Poleg tega bodo na sporedu en tercet in dve deklamaciji. Vstop bo dovoljen vsakomur. Spored bo stal 2 Din in se bo dobil v teku dneva v Matični knjigarni in od 18. ure dalje v veži Filharmoničnega poslopja.

JNAD Jadran v Ljubljani. Občni zbor bo jutri v torek ob 20. Udeležba strogo obvezna.

Vremenski pregled

Evropa: Ciklon z enim središčem nad Francijo, z drugim nad Italijo. Oblačno nad vsa Evropo. Visok pritisk nad Atlantskim oceanom, oblačno s snegom v Sr-driji, čež v južni Evropi. Temperatura je padla na severu in vzhodu Evrope.

Jugoslavija: Delno oblačno na severovzhodu, oblačno drugod, dež na Primorju in jugu, sneg na zapadu. Minimum: Skoplje —15, maksimum Ercegovno 13.

Novosadska vremenska napoved za ponedeljek. Oblačno v vsej državi, sneg na severu, dež na jugu države. Padeč temperatura na severu.

Turški zunanji minister o evropskih paktih

Kaže se nova pomlad prijateljskih odnošajev in gospodarskega življenja

Sofija, 27. januarja. P. na povratku v Ankaru je prispel snovi v Sofijo turški zunanji minister Tefvik Ruždi Aras, Ze na bolgarski obmejni postaji v Dragomanu ga je sprejel turški poslanik Šefki Berker, na postaji v Sofiji pa so ga pozdravili v imenu kralja Borisa minister dvora Kjuseivanov, zunanji minister Batolov ter diplomatski zastopniki držav balkanske zveze. Turški zunanji minister je imel v dvorni čakalnici daljši razgovor z bolgarskim zunanjim ministrom Batolovim, nato pa je nadaljeval pot v Ankaru.

Sofija, 27. januarja. t. Turški zunanji minister Tefvik Ruždi Aras je na povratku iz Zeneve v Ankaru sprejel v svojem kupeju orientnega ekspresa vsa dopisnika ter ostal z njim v daljšem razgovoru. G. Tefvik Ruždi Aras je bil neobičajno dobro razpoložen.

Zopet imamo solnce, lepo vreme, so bile njegove prve besede. Novo leto 1935 nam prinaša pomlad in odnošajih med vsemi narodi. Januar je potekel v popolnem miru in perspektive niso najslabše. Vračam se iz Zeneve, kjer je kljub nekaterim težkočam zmagal razum, zaradi česar čutimo končno tudi razvedrenje in zboljšanje. Spominjam samo, kako težka atmosfera je obstajala še pred dvema ali tremi meseci nad vsa Evropo. Razen tega so v Zenevi zastopniki Jugoslavije, Rumunije in Grčije ugotovili, da se nam v novem letu obljublja značilno zboljšanje državnih dohodkov v vseh državah in s tem v zvezi splošno zboljšanje gospodarskega življenja. V nekaterih državah kakor pri nas pričakujejo povečanje dohodkov za približno 50 odstotkov v primeru s preteklimi leti. Želimo, da bi nam pomlad in splošni obnovi prinesla še večje rezultate in še lepše plodove.

Vračam se iz Zeneve, kjer sem imel čast predsedovati zasedanju sveta Društva narodov. Na tem zasedanju so se razpravljala zelo važna vprašanja. Reči moram, da je bilo zasedanje epohalno in izrednega pomena. Res je, da še ne vidimo velikih rezultatov, vendar pa bo imelo važne posledice za vsa Evropo. Rešeno je bilo posaarsko vprašanje in z njim vred bodo rešeni, kakor vse kaže, tudi drugi spori. Nesporo je, da so se v času tega zasedanja vršili važni razgovori o novih paktih, ki imajo za cilj zagotovitev miru v Evropi. Kakor vidite, nisem samo jaz paktoman, je dejal turški zunanji minister in zatem pristavil:

Tudi drugi žele, da postanejo poborniki paktov, ki imajo za cilj zagotovitev miru na svetu. Sedaj so se v Zenevi vršili razgovori o novih paktih. Na prvem mestu so, kakor vse kaže, pakt vzhodne Evrope (vzhodni pakt), centralne Evrope (pakt s središčem na Dunaju) in južno-vzhodne Evrope (balkanski pakt). Kdo se ne pridružil tem paktom, se za sedaj še ne more reči, vendar pa smatram, da sta najvažnejša vzhodni in balkanski pakt. Vse one države, ki se ne bodo pridružile tem paktom in ki iz geografskih razlogov ne pripadajo k njim, bodo sigurno sklenile pakt za srednjo Evropo. V teh paktih bo združena skoro vsa Evropa, vendar pa smatram predvsem, da ni potrebno nobenega siliti k podpisu paktov, ako tega sam ne želi. Glavno je, da se ideja miru v Evropi ne ruši, temveč čim dalje bolj razvija. Mir se organizira po vsej Evropi in reči morem, da je bil samo z našim balkanskim paktom zagotovljen mir na Balkanu.

Bliznji obisk Flandina in Lavala v Londonu bo prav tako velikega pomena za mir v Evropi. Če se velike države razumejo med seboj, potem ne more biti to slabo za splošen mir. Poudariti moram tudi s posebnim zadovoljstvom, da dela tudi Rusija z vsemi svojimi sredstvi za mir v Evropi. Brez sodelovanja in pomoči te velike države ne bi bila mogoča mir in sodelovanje med evropskimi narodi. V Zenevi je imel svet bal-

kanske zveze, kakor znano, dve seji, vsekar je bilo sklenjenega, pa je bilo navedeno v komunikije.

Na sedežu v kupeju je ležala Hitlerjeva knjiga »Moj boj«, ki jo je turški zunanji minister med potjo brez dvoma čital. Moj pogled na knjigo je zunanji minister opazil in me z začudenjem vprašal, zakaj jo opazujem. Takoj sem mu postavil vprašanje, če se namerava Nemčija vrniti v Društvo narodov. V kolikor je mir čvrstejši, v toliko je Društvo narodov potrebnejše, je odgovoril zunanji minister Tefvik Ruždi Aras.

Ustavil sem se tudi v Beogradu, je dejal, da se vidim s predsednikom vlade g. Jevtičem. Vedite, da rad obiskujem vse balkanske države in čim pridem v katerokoli balkansko državo, se počutim kakor doma. Sedaj pripravljamo novo konferenco balkanske zveze, ki bo v Bukarešti na dan rumunskega narodnega praznika in proslavo rumunske neodvisnosti 10. maja. Posebna komisija pripravlja v Atenah tehnični program za razprave v Bukarešti. Ob koncu marca ali v početku aprila se bo nova komisija z isto nalogo sestala v Ankari, da pripravi končnojavni program konference.

V Beogradu sem se ustavljal, da vidim svoje prijatelje in jih pozdravim, vendar pa nisem govoril tamkaj o nobenih posebnih vprašanjih, ker smo to storili že v Zenevi.

Na pripombo, da pišejo grški listi, da bo v kratkem sklenjena med Turčijo in Grčijo vojna konvencija, je odvrnil turški zunanji minister: Ne vem, kaj so pisali o tem, reči morem samo eno, da imamo z Grčijo posebno dobre odnošaje. Obe državi gojita z navdušenjem prijateljstvo, poročila o vojni konvenciji pa niso ničesar drugega kakor fantazije.

Zatem je turški zunanji minister še pristavil, da bo spomladi predsednik turške republike Kemal Ataturk obiskal nekatere tuje države in da bo morda potoval tudi v Moskvo. Nato se je prisrčno poslovil in nadaljeval z vlakom pot v Ankaru.

Doraščajoči mladini nudimo zjutraj čašico naravne »Franz Josefove« grenčice, ki dosega radi tega, ker čisti kri, zelodec in čreva pri dečkih in deklicah prav znatne uspehe. V otroških klinikah se uporablja »Franz Josefova« voda že pri malih največ težko zagatenih bolnikih. »Franz Josefova« voda se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specializiranih trgovinah.

Bolgarski tisk o novem režimu

Sofija, 27. januarja. AA. Listi so dalje komentirajo novo vlado. Tako prinaša »Iskra« uvodnik pod naslovom »Edinstvo«. V njem obravnava vprašanje državnega edinstva in pravi: Bolgarska si je s svojo socialno strukturo, s podedovanimi tradicijami še iz preteklega stoletja in z vzvišenimi idejami obnoviteljev, ki so ji prinesli svobodo, prilastila po osvojenju zapadni sistem z ustavo, sprejeto v Trnovu. Toda danes je treba edinstvo izgraditi samo na ustavi, ki je prilagodena narodnemu duhu. Samo z ustavo in s čvrsto upravo bodo narod, vojska in kralj postali eno.

Značilno je, da je vladni organ »Novi dne« tudi večerj priobčil članek pod naslovom »19. maj ostane tudi v bodoče zvezda-voditeljica«. V članku odklanja vse glasove in kombinacije o morebitni izpremembi sistema današnje državne uprave, in pravi: Izprememba vlade se je izvršila samo v interesu narodne obnove od 19. maja. To delo za narodno obnovo bo vodilo današnja vlada prav tako, kakor je vodilo tudi prejšnja. 19. maj ostane velika zvezda-voditeljica sedanosti in bodočnosti.

Revija ŽIVLJENJE IN SVET. POSAMEZNA ŠTEVILKA 2 Din SEGAJTE PO DOBREM ŠTIVU!

FILATELIJA

Slovenska izdaja
1. 1919-1920
Frankovna znamka za 15 vinarjev (modre barve)

Razlika v tisku. V kamnotisku je veriga, ki visi sužnju z desnice, krajša, v knjigotisku pa daljša in sega do roba znamkinega okvira.

Naklada. 34.066.156 kosov. Kamnotisk: dve nakladi pri Blasniku: I. septembra 1. 1919, v. od 29. I. do 1. IV. 1920, 26.214.055 kosov. Knjigotisk: dve nakladi pri Reissnerju, Wien: II. 15. novembra 1. 1919, III. 1. januarja 1. 1920; 3.020.000 kosov; ena naklada v Jugoslovanski tiskarni 23. januarja 1920 s 4.832.100 kosi.

Tiskovne in pošne pole. Kamnotisk: tiskovne pole: 4x100+2x30=460 kosov, pa tudi pole po 800 in 345 kosov; sestava slednje navedenih pol mi ni znana; pošne pole: 2x5=10, 3x10=30, 5x10=50 in 10x10=100 kosov. Knjigotisk: tiskovne pole: 10x20=200 kosov; pošne pole 10x10=100 in 10x20=200 kosov.

Poizkusni tisk. Kamnotisk: v rdeči barvi na konceptnem papirju in v sivocrni na debelem belem papirju. Knjigotisk: v vinskoredci in olivni barvi na rumenkastem tiskarskem papirju, v sivocrni barvi na gladkem, belem, trdem papirju.

Papir. Pri kamnotisku imajo gladki papir »A«, ki je nekoliko čvrstejši in rumenkast kakor navadni, in porozni, progasti papir »D«. Pri knjigotisku je gladki papir »A« in hrpavi papir »H« kakor novinski.

Barva. Pri kamnotisku opažamo štiri nianse modre barve: a/D svetlomodro na poroznem progastem papirju;

a1/D isto nianso, toda motno; b/D kobaltomodro na poroznem progastem papirju;

c/D škrljastomodro na poroznem progastem papirju;

d/D škrljastostivo na istem papirju; d1/D modrozelenkasto na poroznem, progastem papirju;

d1/A isto nianso na gladkem, trdem rumenkastem papirju;

a2/D zelenomodro na poroznem progastem papirju;

Pri knjigotisku razločujemo tri nianse modre barve: a/A svetlomodro, jasno do motno na gladkem papirju;

a1/H isto nianso na hrpavem papirju, sifnemu časopisnemu;

Lepilo. Lepilo je na papirju »A« bledorumenno, tanko in enakomerno nanešeno, deloma tudi rumeno, gosto, neenakomerno nanešeno, pegasto in mehurčasto; pogosto opažamo prazna mesta. Pri papirju »D« je lepilo bledorumenno, enakomerno nanešeno. Knjigotisk: Lepilo na papirju »A« je rumenkasto, tanko in enakomerno nanešeno, na papirju »H« pa rumeno, sicer tako kakor pri papirju A.

Zobčanje. Kamnotisk: zobčanje 11 1/2; imamo pa tudi rezane kose na dopisnicah vojne pošte. Knjigotisk: 1. linijsko zobčanje 11 in 11 1/2, 2. žagasti probod in 3. mešano zobčanje: a) navpično žagasti probod, vodoravno 11 1/2, b) navpično 11 1/2, vodoravno žagasti probod. Mešano zobčanje je nastalo v Zagrebu, kamor so iz Ljubljane poslali poleg 3.000 nezobčanih pol po 200 kosov tudi več pol, ki so bile deloma opremljene s probodom. Pri obeh tiskih najdemo rezane in deloma nezobčane kose, dvojna, slepa, mišja in širokorobna zobčanja s širokimi ali gliastimi luknjicami.

Izrazite in tipične pogreške plošč. Kamnotisk: Pri papirju »D« opažamo, da ima v 10. navpični vrsti pri znamkah 1., 2., 6., 7. in 8. v črtilnem besedilu »Država« 6. in 7. A krak podaljšan in na desno zavrt. Številka »15« ni enakomerna ter je črtež štev. »5« pri poedinih znamkah bolj ali manj različen, prav tako tudi razdalja številke »1« nasproti št. »5«. Knjigotisk: Pri tretji znamki v pol med 3 in H v SHS bel polmeseč; pri 63. znamki na ušesu sužnja bel majhen krog s piko v sredini; pri 80. znamki je veriga na levici zgoraj prekinjena; pri

187. znamki je desna kontura telesa pod laktom prekinjena.

Tiskovne napake. Kamnotisk: Znan je pri isti barvi prehod od svetle v temno nianso, potem dvotisk, odtisk, predirajoči tisk in gube. Knjigotisk: Poleg pravkar navedenih napak opažamo še tisk na gumirani strani. Znan je prehod iz ene nianse v drugo, in sicer od svetlomodre in sivkastomodro in od škrljastomodre v tirkizno.

Obeski: Obeskov pri kamnotisku ni. Knjigotisk: Pri znamkah barve a/A imamo: 1. spodaj obesek petvinarske živozelene s spodnjim robom, zobčanje 11 1/2; 2. zgoraj obesek 10-vinarske opekatordede s spodnjim robom, zobčanje 11 1/2 in rezano; 3. zgoraj obesek 20-vinarske rjave z zgornjim robom, zobčanje 11 1/2. Pri znamkah barve a/A imamo obesek 30-vinarske vinskordede s spodnjim robom, žagasti probod; pri kosni barve a/H pa: 1. spodaj obesek 10-vinarske opekatordede s spodnjim robom, zobčanje 11 1/2, 2. zgoraj obesek 20-vinarske rjave z zgornjim robom, zobčanje 11 1/2, 3. zgoraj obesek 20-vinarske rjave z zgornjim robom, zobčanje 11.

Tipa žarkov. Kamnotisk: Prva izdaja na trdem rumenkastem gladkem papirju »A« ima dvajset tip, ki so tako razvrščene, da po dve in dve vodoravni vrsti vsebujeta vseh 20 tip. Poznejše naklade na papirju »D« prikazujejo pa 50 tip v pol, in sicer tako, da prikazuje v pol od 100 kosov zgornjih pet vodoravnih in spodnjih pet vodoravnih vrst vseh 50 tip. Pri papirju »A« se v pol po 100 kosov pokaže torej vsaka tipa petkrat, pri papirju »D« pa samo dvakrat. Knjigotisk: Znane so samo štiri tipe v pol z 200

kosi, neenakomerno razvrščene. Vse štiri tipe imamo skupaj samo v četvercu z znamkami št. 33, 34, 53 in 54 in v vrsti z znamkami št. 156, 157, 158, 159 na desni polovici pole z dvesto kosi.

Vodni znak. Kamnotisk: vodoravni na papirju »A« in »D«. Knjigotisk: navpični na papirju »A«.

Razpolovljene znamke so v kamnotisku in knjigotisku doslej neznane.

Provizoriji so neznani. Zanimive pošne izkaznice (celine, Ganzsachen). Kamnotisk: izvorno rabljene dopisnice vojne pošte z rezano vrsto štirih znamk po 15 vinarjev; mešana frankatura. Knjigotisk: mešano zobčanje.

Redkosti. Kamnotisk: Pravkar navedene dopisnice izvorno rabljene (znamk ne oprati z dopisnic); barva d1/D škrljastostivemna. Knjigotisk: barva a/A, a/H, c/A, pri vseh zobčanje 11; škrljastostivomodra b1/A, zobčana 11 1/2; mešana zobčanja na izvornih izkaznicah (ne odlepti, odnosno oprati).

Ponarejene znamke. Pri kamnotisku niso znane, pri knjigotisku je pa znano ponarejeno mešano zobčanje.

Makulatura ni znana, vendar pa je domnevata, da obstoji. Opazke, pripombe in dodatke k temu članku prosimo na naslov: Slavko Veselič, tajnik Slovenskega filatelističnega društva v Ljubljani, Beethovnova ulica 14.

Slike 10-vinarskih, ki so bile že v prejšnji številki opisane, in 15-vinarskih znamk bomo objavili v prihodnji številki ponedeljskega »Jutra«.

Kronika od sobote do ponedeljka

Ljubljana, 27. januarja. Po sobotnem deževju je davi začelo snežiti. Snežilo je ves dan, vendar je bil sneg južen in moker in zaradi tega ga je obljazilo komaj za ped. Le z Gorenjskega prihajajo poročila, da je padlo od Jesenic naprej nad pol metra snega, tako da bodo zdaj imeli Gorenjci prav dobro smuko, zlasti ker je sneg suh. Zaradi žužnega snega so bile nekatere telefonske zveze pretrgane. Tako ni bilo mogoče ves dan dobiti poročil s Pokljuk. Pa tudi Kočevje in nekateri drugi kraji v Sloveniji so bili telefonično od Ljubljane odrezani.

Lepa svetosavska proslava

Pravoslavna cerkvena občina v Ljubljani je obhajala danes na zelo slovesen način 700-letnico smrti velikega prosvetitelja in narodnega voditelja sv. Save. Proslava je bila zvezana s krstno slavo pravoslavne cerkvene občine in svečano svetosavsko šolskemu proslavo. Bila je v sokiški tovarnici v Narodnem domu, ki se je vsa napolnila z občinstvom. Cerkevne obrede je opravil prota Budimir, ki je blagoslovil tudi slavski kolač, katerega so držali domačin proslave gg. vseučiliški prof. dr. Spektorski Evgenij, prof. Ljuba Jurkovič in mlad omladinec.

Po cerkvenem obredu je otvoril proslavo mešani zbor državnega učiteljskega, ki je odlično zapel pod vodstvom svojega dirigenta prof. Ivana Repovša svetosavsko himno. Nato so se vrstile deklamacije, ki so jih prednašali izmenoma slovenski in srbski dečki in deklice. Vsebinske vse deklamacij je bila proslavljanje spomina sv. Save in klanjanje manom pokojnega kralja Ureditelja. S posebno pozornostjo je poslušala zbrana množica globoko zajeti slavnostni govor vseučiliškega profesorja dr. Spektorskega.

Med udeleženci proslave smo opazili med drugimi komandanta Dravske divizije generala Cukavca, ministra dr. Alberta Kramerja, zastopnika kraljevske banke uprave načelnika Josipa Breznika, zastopnika mestne občine ljubljanske g. podžupana Jarca, poštne direktorja dr. Janka Tavzeza, starostu Sokola Ljubljana Kajzelja itd. Navzoča je bila večja skupina narodnih dam z go. županjo Olgo Pucovo na čelu.

Zveza akademsko izobraženih žen

je zborovala sinoči v damski sobi kavarnice »Emone« pod vodstvom predsednice dr. Grossmannove. Glavna točka dnevnega reda je bilo vprašanje, ali naj društvo še obstoji ali ne. Po krajši debati je bilo soglasno sklenjeno, da ostane pri starem. Organizacija pa bo izkušala pritegniti k sodelovanju še druge, ki danes se niso članice društva. Na občnem zboru je bilo tudi sklenjeno, da se pravila izpremeje v skladu z novim društvenim zakonom. Pri volitvah je bila izvoljena za predsednico profesorica ga. Olga Grahorjeva, za podpredsednico ga. dr. Groyer-Jenkova, za tajnico profesorica Ljuba Kozinova, za drugo tajnico profesorica Dora Vodnikova, za blagajničarko profesorica Lebnova in dve članice izven Ljubljane, in sicer dr. Valjavčeva iz Maribora in profesorica dr. Perparjeva iz Celja, za revizorki pa inž. Šantlova in dr. Grossmannova.

Pri slučajnostih je dr. Zalokarjeva apelirala na članice, da poklonijo učne knjige Domu akademikar v Ljubljani.

Zbor Pevskega društva Krakovo-Trnovo

Med najdelavnejšimi našimi pevskimi društvi je Pevsko društvo Krakovo-Trnovo, ki je danes zborovalo. Predsednik g. Lokar se je po pozdravu spominal blagopokojnega kralja, katerega spomin so počastili navzočni z dvominutnim molkom in potem tudi umrlih osmih društvenih članov, zlasti gđ. Blumauerjeve, ki je društvu zapustila 1000 Din. Nato je podal pregled dela društva v vseh njegovih petnajstih letih, poudarjajoč, da se je v zadnjih letih Krakovo-Trnovo pod vodstvom svojega pevovodje profesorja Gröbminga dvignilo na dostojno umetniško višino. Tako si je na pevskem festivalu v Ljubljani priborilo prvo mesto v tretji kategoriji, kar je lep uspeh.

Tajnik g. Vidmar je povedal, da ima društvo 31 rednih, 164 podpornih, 134 ustanovnih in dva častna člana. Društvo je lani sodelovalo na šestih prireditvah, a 27. aprila priredilo tudi samostojen koncert v Filharmoniji, pri katerem je sodeloval g. Tone Petrovič. O stanju blagajne je poročal g. Šavs. Pri volitvah je bil izvoljen ves stari odbor.

Ljubljanski prostovoljni gasilci so zborovali

Današnji redni občni zbor Prostovoljne gasilske čete za Ljubljano mesto je pokazal, da društvo živahno deluje. Vršil se je dopoldne v oblačilnici v Mestnem domu in vodil ga je predsednik g. Josip Turk, ki se je spominal pokojnega kralja in obljubil zvestobo gasilcev novemu kralju. Nato se je zahvalil za podporo za novi gasilski avto bivšemu banu ministru dr. Marušiču in županu dr. Pucu in predlagal, da se v tiru iz podpornega sklada poseben Aleksandrov fond za podporo članstva v znesku 2000 Din, kar je bilo sprejeto.

Po čitanju zapisknika je poročal poveljnik g. Stanko Pristovšek. Prostovoljni gasilci so v teku leta intervenirali pri sedmih požarih. Dvakrat pa so gasilci črpali ob priliki povodnji vodo, da rešijo poplavljenice. Članstvo je imelo 225 vaj. Društvo je pridobilo nov avto z brizgalno, agregatom, lestvo in Zeissovim aparatom. Gasilska straža je opravila 760 straž, pri katerih je bilo udeleženih 1760 mož.

Tajniško poročilo je podal g. Engelbert Gostiša. Gasilska četa šteje sedaj 92 rednih članov in, žal, samo 184 podpornih članov. Ljubljana zaostaja v tem oziru mnogo za drugimi manjšimi mesti. Prav tako je nabrajala akcija v Ljubljani slabo uspeša. Razposlanih je bilo nad 10.000 dopisov, toda odziv je bil tako neznamen, da niso bili kriti niti režijski stroški. To kaže slabo zanimanje ljubljancev do požarovalnih prostovoljnih gasilcev.

Blagajniško poročilo je podal g. Leopold Zupančič in navajal, da je nabava avto-

mobila povzročila v blagajni primanjkljaj. Gasilstvo računa na izdatno pomoč mestne občine in prav tako na pomoč občinstva. Orodjar g. Janko Vidmar je podal zanimivo poročilo o stanju gasilskega orodja. Ureditve orodja je bila preosnovana po novih gasilskih predpisih.

G. Medič je podal nadzorstveno poročilo in predlagal razrešnico s poveljo, ki je bila soglasno sprejeta. Volitev letos ni bilo.

Posmrtnica za polkovnikom Stevanom Švabičem

se je vršila v starokatoliški molitnici. Pred službo božjo je imel župnik te cerkvene ob-

čine lep nagovor o zaslužnem pokojniku, ki nam je bil rešil Ljubljano. Po maši za pokojnika se je vršilo še posmrtno opravilo s primernimi molitvami za pokoj njegove duše.

Dvorana na Gosposvetski cesti, kjer vstaja cerkvena občina svoja cerkvena opravila, je bila polna pripadnikov te občine.

„Jurček gre na Triglav“

Marljivi lutkovni odsek Sokola na Taboru je danes ponovil igrice »Jurček gre na Triglav«, ki jo je napisal za lutkovno odre br. Daro Svetlič in jo poklonil Sokolu I. režiral pa njegov brat Dušan. Kakor premiera, tako je bila tudi današnja repriza nabit polna in so namesto ob pol 16. otoci in tudi odrasli prihajali že ob pol 15 uri. Ljubka pravilnična igra je bila delna splošnega priznanja in kakor vse kaže, jo bodo morali najmanj še dvakrat ponoviti. Za prireditve so bile potrebne nove kulise in tudi nove lutke in gre lutkovnemu odseku kakor tudi njegovemu režiserju za ves trud vse priznanje.

Zbor notarjev iz vse države

Ljubljana, 27. januarja. V veliki razpravnici dvorani v prvem nadstropju južne palače se je danes dopoldne vršil prvi redni občni zbor združenja javnih notarjev kraljevine Jugoslavije, ki so ga na pobudo notarjev iz Slovenije pred letom dni ustanovili v Zagrebu. Ker je bil predsednik dr. Mihajlovič iz Pančeva zaradi boleznih zadržan, je vodil zborovanje prvi podpredsednik notar Zborov Jereb iz Slovenskih Konjic. Udeležba je bila prav številna in odlično so bili zastopani tudi notarji iz južnih krajev države.

Predsedujoči se je v svojem otvoritvenem nagovoru spominal zlasti pokojnega Viteškega kralja in izrekel zaobljubo mlademu kralju Petru II., nato pa je bila sprejeta vrsta pozdravnih brzojav: ministru za pravno predsedniku Jevtiću, ministru pravde dr. Kojiću, ministru za fizično vzgojo dr. Auerju, ki je stanovski tovariš notarjev, ministru za gozdove in rudnike Popoviću in predsedniku dr. Mihajloviću. Potem ko je skupščino pozdravil tudi predsednik Notarske zbornice dr. Kuhar, je podpredsednik Jereb podal v kratkih besedah predstvedstvo poročilo, v katerem se je dotaknil tudi vseh perečih aktualnih pravnih vprašanj, ki zadevajo notarsko službo. Med drugim je g. Jereb tudi izrekel toplo zahvalo predsed-

niku dr. Mihajloviću, dr. Miladinoviću iz Subotice, dr. Gostišu iz Zagreba, dr. Poliču iz Splita in narodnemu poslanecu tovarišu Gajšku, ki so z izredno požrtvovalnostjo pospeševali koristi notarskega stanu.

Tajniško poročilo je podal dr. Gostiša iz Zagreba, ki je med drugim navajal pomembno dejstvo, da je v zaključenem poslovnem letu izšel novi zakon o izvenspornem postopku ki v veliki meri zadeva tudi kompetenco notarjev, posebno kot sodnih komisarjev v zapuščenjskih zadevah. Posebno pozornost je posvetil v svojem poročilu vprašanju notarskih zbornic v onih področjih države, ki doslej še nimajo teh prevažnih stanovskih reprezentativnih institucij.

Potem ko je bila sprejeta razrešnica starem odboru, je bil soglasno izvoljen ves dosedanj odbor: predsednik dr. Mihajlovič, prvi podpredsednik Jereb, drugi dr. Polič, tajnik dr. Gostiša, blagajnik dr. Stanislavjevič iz Zagreba, v odboru pa je med drugimi poleg ministra dr. Auerja tudi notarski pripravnik Pilberšek iz Ljubljane.

Pri razmoterostih je bilo obravnavanih več aktualnih predlogov, med drugim tudi ideja, da naj bi se pokojninski sklad za notarje, kakršnega Ljubljana že ima, ustanovil tudi po drugih pokrajinah države.

Celjski zasebni nameščenci so zborovali

Obpravna važnih vprašanj socialnega zavarovanja

Celje, 27. januarja. Danes dopoldne je bil v mali dvorani Celjskega doma dobro obiskan sestanek zasebnih nameščencev, ki ga je sklical delegat Pokojninskega zavoda g. Vebler v Celju. Po pozdravnih besedah g. Vebleta je bil izvoljen za predsednika sestanka g. Pibrovca.

Podpredsednik Pokojninskega zavoda in referent za nameščence pri Delavski zbornici g. Tavčar iz Ljubljane je obširno poročal o delovanju Pokojninskega zavoda in pokojninskem zavarovanju. Omenil je, da poslopja, ki jih je zgradil PZ, donajajo manj kakor se je pričakovalo. Lani so se obrestovala po okroglo 2 odstotka, letos pa bo obrestovanje padlo najbrž na 1 odstotek. Takih investicij PZ ne sme več delati. Uprava PZ je zdaj na stališču, da ne bo več gradila poslopij, marveč bo izkušala z rentabilnejšimi naložbami denarja kriti izgube pri gradnji hiš. PZ je postal pri podeljevanju posojil zelo rigorozen. Pravkar je bil sprejet novi upravni proračun PZ. Sedanja upravna sredstva, da je treba z denarjem zasebnih nameščencev bolj štediti, in je zato tudi znatno zmanjšala upravne stroške, v zadnjih dveh letih za približno 700.000 Din. Govornik je nato razpravljaval o razširjenju pokojninskega zavarovanja na ostale dele države. Zasebni nameščenci so solidarni z delavskim zavarovanjem in so za uvedbo starostnega zavarovanja delavcev. Ker se je pa ob enem z vprašanjem razširjenja pokojninskega zavarovanja pojavila zahteva Središnjega urada za osiguranje radnika, naj se pred tem izvede starostno zavarovanje delavstva, je to po potrebnem povzročilo razburjenje med delavci, nameščenci in delodajalci. Položaj je zdaj tak, da še ni pričakovati niti starostnega zavarovanja delavcev niti razširjenja pokojninskega zavarovanja. Treba je obvarovati samostojnost

pokojninskega zavarovanja in ingerenco zasebnih nameščencev na izvajanje tega zavarovanja.

Predsednik Zveze društev privatnih nameščencev in podpredsednik Trgovskega, bolniškega in podpornega društva ter načelnik nameščenskega odseka pri Delavski zbornici g. Zemljic iz Ljubljane je poročal o vprašanju bolniškega zavarovanja zasebnih nameščencev. Potrebni sta sloga in enotnost zasebnih nameščencev, da ohranijo vsaj to, kar so si v teku let priborili in preprečijo centralizacijo bolniškega zavarovanja. Ker hoče SUZOR uesti fakultativno bolniško zavarovanje vseh nameščencev, kaže, da hoče s tem polagoma doseči ukinitve vseh privatnih bolniških blagaj. Na podlagi članka g. dr. Köstla, objavljenega v novoletni številki »Jutra«, je »Merkur« sklical anketo v Beogradu, na kateri je bil odklonjen predlog SUZOR-a. Ob tej priliki se je zglasila deputacija zasebnih nameščencev pri ministru za socialno politiko in narodno zdravje g. dr. Marušiču, ki je deputaciji obljubil, da ne bo storil ničesar, kar bi bilo v škodo zasebnih nameščencev, in da ne bo ukrenil ničesar, ne da bi zaslial nameščencev. Člani Trgovskega bolniškega in podpornega društva so v zadnjih 16 letih vplačali SUZOR-u v fond za nezgodno zavarovanje nad 2.600.000 Din, od tega pa so dobili samo 140.000 Din, ker so v vsem času postali samo 3 ali 4 nameščenci invalidni. Potrebna bi bila uvedba zavarovanja za brezposelnost. Zasebni nameščenci plačujejo 10 odstotkov za borze dela. V Beogradu je naložen nad 30 milijonov Din za borze dela, ki bi jih bilo treba dati v sedanjih hudih časih na razpolago.

Poročili obeh govornikov sta bili sprejeti z živahnim odobravanjem. Sledila je kratka debata, v kateri je dajal g. Tavčar razna pojasnila.

Filozofsko društvo je ustanovljeno

Ljubljana, 27. januarja. Danes dopoldne so se v prostorih množkega učiteljskega sestali dokaj številni prijatelji filozofije, da prisostvujejo ustanovitvi Filozofskega društva. Navzočje je pozdravil predsednik pripravljalnega odbora profesor Lojze Potočnik, nato pa je prevzel predsedstvo ustanovnega zbora univ. profesor dr. France Veber. Profesor Potočnik, ki je dal pobudo za novo društvo, je v posebnem ekspozeju razložil njegove namene in sredstva. Zlasti je poudarjal potrebo, da se okrog novega znanstvenega središča strmejo vsi, ki so na naši univerzi študirali čisto filozofijo in so doslej pogrešali društvo, ki bi jih vezalo in podpiralo pri nadaljnjem filozofsko-znanstvenem delu. Z druge strani pa bo novo društvo skrbelo za popularizacijo filozofije, za razširjenje in poglavitve vsega filozofskega zanimanja v našem kulturnem krogu. Član društva lahko torej postane vsak, kdor se kakorkoli aktivno udeležuje na področju filozofije ali se vsaj za njo zanima.

Zborovalci so vsa poročila o pripravljalnem delu vzeli na znanje in odobrili pravila. Za predsednika Filozofskega društva je bil soglasno izvoljen univ. prof. dr. France Veber, v odbor pa gg. univ. prof.

dr. Aleš Ušeničnik, univ. profesor Evgen Spektorski, doc. dr. Alma Sodnikova, docent dr. St. Gogala, prof. Lojze Potočnik in primarij dr. Fr. Derganc. V nadzorstvo sta bila izvoljena ravnatelj gimnazije v Kranju dr. Simon Dolar in profesor Fran Gnezda. Sklenjeno je bilo, da ustanovni člani plačajo enkrat za vselej 500 Din udnine, redni člani na leto 20 Din in dijaki 10 Din. Med drugim je bil sprejet predlog, da se v Mariboru ustanovi poseben odsek, dalje, da bodo v Ljubljani redni članski sestanki s predavanji in diskusijami o raznih vprašanjih sistematične filozofije in sociologije; po možnosti bo tudi enkrat na leto kongres vseh filozofskih delavcev, ki pa bo lažje izvedljiv, če se ustanovita enaki društvi tudi v Beogradu in Zagrebu in pride tako do rednih kongresov filozofov Jugoslavije. Daljša diskusija, v katero so posegli poleg predsednika še dr. Sodnikova, dr. Derganc, profesor Potočnik, dr. Gogala, profesor Kolar in drugi, se je razvila glede izdajanja filozofskega časopisa. Odboru je bilo prepričano, da zadevo temeljito prouči in se odloči za časopis ali za zbornik. Posebno skrb bo posvečalo društvo tudi vprašanju filozofske prope-

devitke na srednjih šolah. Glede popularizacije filozofskih vprašanj namerava sodelovati z Ljudsko univerzo.

Ob koncu zborovanja je bil soglasno sprejet predlog, da se pošlje pozdravna brzojavka prosvetnemu ministru, ki se je sam bavil s čisto filozofijo.

Tako je bilo kot prvo v Jugoslaviji ustanovljeno Filozofsko društvo, ki utegne kmalu dobiti sotrudni organizaciji v Zagrebu in Beogradu. Geografskemu in Prirodoslovnemu društvu v Ljubljani se priključuje še Filozofsko ad maiorem gloriam scientiae nostrae.

DANES PREMIERA Ne zamudite prilike!

MARTA EGGERTH in HANS SÖHNKER
V VELEOPERETI

Kneginja čardaša

Godba: Emerich Kalman Sodelujejo
IDA WUST
PAVEL HÖRBIGER
PAVEL KEMP

Smeh, godba, petje, zabava in ples.

Rel. 21-24 **ELITNI KINO MATICA** Tel. 21-29

Predstave ob 4. in 9¼ uri zvečer Današnja predstava ob 7¼ odpade!

Maribor preko nedelje

Proslava 700 letnice smrti sv. Save

Maribor, 27. januarja. je potekla svečano. Včeraj je mladina proslavila ta jubilej s praznovanjem po šolah, danes dopoldne pa se je v nabito polni veliki dvorani Unions ob navzočnosti predstavnikov mariborskega javnega življenja vršila tradicionalna svetosavska proslava, namenjena šolski mladini. Proslava se je pričela že ob 9. dopoldne s službo božjo v dvorani Unions, nato ji je sledila šolska proslava. Ob 11. je bilo rezanje kolača. Pri lepem obredu, ki ga je izvršil mariborski prota Trbojevič, je odlično sodeloval s cerkvenimi pevski moški cerkveni zbor tukajšnje pravoslavne cerkvene občine pod vodstvom g. Kovačiča. Na sporedu so bili pevski nastopi študirajoče mladine. V središču sporeda pa je bila slavnostna beseda profesorja dr. Crneka, ki je govoril o narodnem prosvetitelju sv. Savi. Zvečer je bil v dvorani Unions spominski koncert, ki je odlično uspel.

Prvič se je vrtil jadranski film

v Mariboru, in sicer sinoči v dvorani bivšega kina Apola. Prikazovanje filma se je vršilo v okviru prvega predavateljskega večera ki ga je priredila agilna mornarska sekcija JS. Navzočni so z zanimanjem sledili predvajanju lepote mest in pokrajin ob našem Jadranu. Predaval je dr. Sovdat iz Ljubljane o Slovanih in morju.

Zbor mariborskih samaritanov

se je vršil dopoldne v Gasilskem domu. Vodil ga je predsednik dr. Ivan Jančič, ki se je v uvodu spomnil blagopokojnega kralja Ureditelja ter nazdrvil mlademu kralju Petru II. Sledilo je poročilo tajnika Jovčiča, iz katerega povzevamo, da je bilo v preteklem letu 1811 prevozov. Pri tem je sodelovalo 5029 oseb. Požarniki so intervenirali v 41 primerih. Podpornih članov je 462, izvršujočih 54, častnih 5. Od izvršujočih članov ima 43 samaritanski izpit. Blagajniško poročilo je podal blagajnik Dr. Jank. Stanje društvene blagajne je zadovoljivo. Novi odbor: ravnatelj Bogdan Pogačnik, predsednik: Anton Benedičič, poveljnik: Franjo Kramberger, podpoveljnik: Ivo Jovčič, tajnik: Bogomir Divjak, blagajnik: dr. Wankmüller, šef-zdravnik: Justin Gustinčič, orodjar: Franc Črče, njegov namestnik. Oddelkovni vodje so: Ivan Čerče, Josip Giber, Ivan Kerklec in Franc Rataj. Nadzorni odbor: Josip Ceray, Anton Robinsak, Alojzij Krieger, Adolf Dobraj in Ivan Hribernik. Načelnik prosvetnega odseka je Vinko Hameršček.

Perunovci so zborovali

V Narodnem domu je bil danes redni občni zbor kolesarskega društva »Peruna«, ki šteje 415 članov. Zbor je vodil predsednik Hlebš, ki se je spomnil blagopokojnega kralja Ureditelja. Burna razprava je bila glede novega odbora motociklistične sekcije, ki na občnem zboru ni dobil razrešnice. Sklenilo se je soglasno, da se sekcija prečisti ter da se bivši načelnik in tajnik sekcije izključita iz društva. Poročilo so tajnik Motoh, blagajnik Čretnik in tehnični referent Šibenik, v imenu nadzorne odbora pa Lislak. Pri volitvah so bili izvoljeni: Tone Hlebš, predsednik; Franjo

Kumerc, podpredsednik; Franjo Motoh, tajnik; Čretnik, blagajnik; Šibenik, Valentin, tehnični vodja; Oskar Gornik, njegov namestnik; Jaki, Močivnik, Kovač, Jarec, Junker in Nardin, odborniki; Gustinčič, Pajtlar, Lisjak, revizorji. Pri slučajnostih se je sklenila ustanovitev posebne sportne komisije, v kateri bodo posamezni sekcijski delegati. Tudi se bo osnovala ženska sekcija.

Strnjene vrste nacionalnega delavstva

Za dopoldne je bil v Narodnem domu napovedan občni zbor mariborske podružnice Narodne strokove zveze. Vodil ga je predsednik ljubljanske centrale NSZ g. Rudolf Juvan. Spomnil se je blagopokojnega kralja Aleksandra I. Ureditelja in nazdrvil novemu kralju Petru II. Poudaril je, da so bili v Mariboru na delu ljudje marksistične usmerjenosti, ki so si drznili misliti, da bodo lahko razbili Narodno strokovo zvezo v Mariboru. Dosegli so pa prav nasprotno: vrste narodno zavednega delavstva v Mariboru so se podvojile. To je prišlo najočitnejše od izraza pri nedavnih volitvah obratnih zaupnikov, pri katerih si je Narodna strokova zveza priborila 48 zaupnikov. — Profesor dr. Dolar je kot zastopnik Narodne odbrane pozdravil zbor in naglašal, da leži mogočini organizaciji Narodne odbrane Narodna strokova zveza prav posebno pri srcu. Tople so bile besede dr. Šnuderla, ki je naglašal, da je treba z vso agitacijsko silo združiti delavske množice v vrstah Narodne strokove zveze.

Pri volitvah je bil izvoljen za predsednika šofer mestnega avtobusnega podjetja Josip Radolič. V odboru so: Fras, podpredsednik; Tekavec, tajnik; Kodrič, blagajnik; Mikec, Vrabl, Klemenčič, Mahovčeva, Felsova in Saje, odborniki; Maček in Davčić, namestnika. Nadzorni odbor: Štibil, dr. Jančič, Maver in Brandtner.

Pri slučajnostih je predsednik Juvan v programatičnem izvajanjih sprožil vprašanje kolektivnih pogodb. Pogodbe naj sklepajo organizacije, ne pa zaupniki, ker so leti odvisni od delodajalcev. Tudi je govoril o zaposlitvi tujih državljanov v naših krajih. Naglašal je, da so marksisti oni, ki štitiyo tuje delavce. Zato je treba z vso energijo iti v borbo proti marksizmu. Izvajal je, da borza dela daje še samo podpora, dela pa ne. Proti temu so se storili že potrebni koraki. Narodna strokova zveza je danes močna organizacija z 52 podružnicami. V dravski banovini šteje 8000 članov in število in meseca v mesecu vidno narašča. Tudi je sporočil, da bo letos v Celju kongres narodnega delavstva iz vse države. Tudi se bo Narodna strokova zveza o binokstih poklonila spominu kralja Ureditelja na Oplencu.

Samo še danes ob 1/8. uri film ZKD Trarā ljubezen!

„Don Juani garnizije“

Stijajna, smeha polna veselotgra iz vojaškega življenja!

Vstopnina Din 3.50, 4.50, 5.50, 6.50

V prostorih

ELITNEGA KINA MATICE

Telefon 21-24

Huda borba banovinskih zdravnikov za obstanek

Celje, 27. januarja. Organizacija banovinskih zdravnikov dravske banovine, v kateri je od 116 banovinskih zdravnikov včlanjenih 77, je imela danes dopoldne redni letni občni zbor v Celjskem domu v Celju ob udeležbi dveh tretjin članov. Predsednik g. dr. Hočevar iz Domžal je v uvodu pozdravil vse udeležence in se spomnil umrlega člana dr. Raznožnika. V svojem poročilu je pojasnil stališče zdravnikov na deželi, ki postaja zelo slabo, ker zavoljo obubožanja ljudstva in splošne krize skoro ni nobenega zaslužka od privatne prakse. Navajal je razne težkoče, zlasti visoko obdavčenje zdravnikov, ki ni v sorazmerju z zaslužkom. Vsi banovinski zdravniki naj stopijo v svoje društvo in naj poleg svojih dolžnosti zastavijo vse sile tudi za izboljšanje svojega položaja. Predsednik je navedel velik razliko, ki vlada med položajem banovinskih zdravnikov v dravski banovini in onimi v drugih banovinah, kjer so zdravniki popolnoma izenačeni z državnimi uradniki. Tajnik g. dr. Komotar iz Ljubljane je poročal, da intervencije, ki jih je odbor izvršil na odločilnih mestih, niso uspelo. Četudi so vsi priznali upravičenost predloženih prošelj. Poročilo, ki ga je podal

blagajnik g. dr. Jenko iz Vevč, je ugodno. Občni zbor je dovolil Društvu onemoglih zdravnikov, Društvu zdravniških vdov in sirot in »Zdravniškemu Vestniku« po 500 Din podpore.

Pri volitvah je bil izvoljen dosedanj odbor s predsednikom g. dr. Hočevarjem. Pri slučajnostih so udeleženci razpravljali o hudi davčni obremenitvi zdravnikov, ki ne ustreza dejanskemu stanju. Soglasno je bilo sklenjeno, da se bo storilo vse, da se to stanje popravi. Tudi službene dolžnosti banovinskih zdravnikov rasejo tako zelo, da mora zdravnik porabiti vse svoj čas, da jih zmore. Predvsem je treba naglasiti delo in skrb zdravnikov za pobijanje tuberkuloze in za splošno ljudsko zdravje. Zdravniki zastavljajo vse svoje sile, da bi prišlo ljudstvo do boljšega zdravja in da bi se izboljšale zdravstvene in higijenske razmere na deželi. Člani so stavili važne predloge, ki jih bo izkušal odbor v najkrajšem času uresničiti. Zlasti g. dr. Kanc se je zavzel za to, da se davčna preobremenitev kot krivitvena odpravi. Vsi banovinski zdravniki ne glede na politično naziranje so si najboljši tovariši, kar bodo tudi vedno ostali, kajti le tako bodo dosegli uspeha, za katere se borijo z vso upravičenostjo.

Dogodki po širnem svetu

Velika reka je zamrznila

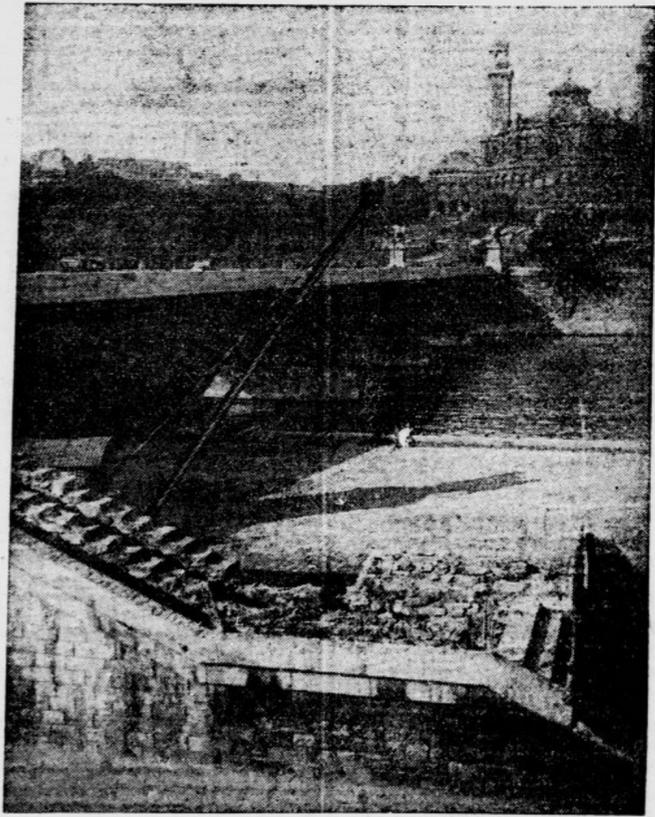
Kitajski Yang Tse Klang povzroča, kadar zamrzne, ljudem in plovbi resne težave. Ledne grude onemogočajo na reki vsak promet

Odhajajo ...

Kontrola avtomobilov na posaarsko-francoski meji, kamor se vsak dan usmerjajo nove skupine emigrantov

Most povečujejo

Za svetovno razstavo v Parizu l. 1937. so že začeli širiti sloviti Jenski most

H. Hauptmann:

Indijanski strup

Mesto, v katerem živijo naši dobri meščani, sicer ni kakšno od vsega sveta zapuščeno gnezdo, vendar je pomenilo predavanje v Kazini velik družabni dogodek. Pri zimskih družabnih večerih je bil stal že marsikakšen znamenit mož tam na odru stare dvorane. Tokrat je bil na odru domačin in pripovedoval je zgodbe o svojih nevarnih pustolovščinah, ki jih je bil doživel tam v daljnjih divjinah. To je bila zadeva, ki je nekako morala zanimati vsakega meščana osebno. Ni bilo čudno, da sta gostilničarja »Pri solncu« in »Pri levu« na ta večer godrnjala na prazne gostilniške sobe in da je gospa lekarnarica preložila šivanje v hiši za teden dni, dasi je imela šiviljo že naročeno.

Zenske so bile, kakor bi jih tresla mrzlica. Harold Merter ni bil samo kralj lepoteč majhnega mesta in obdan s sijajem namigavanj na vsakovrstne pikantne doživljaje, temveč je bil tudi bogat in tesno na meji let, ki ji krajevna tradicija še dopušča samsko svobodo. In zdaj je prišel celo z lovorjevim vencem junaka okrog čela. Občutku vseh se je zdel ta mladi mož kot veliko darilo, ustvarjeno od samovoljnosti zapravljive usode, za katerega se morajo z vso vročo vneto boriti vsa dekleta v mestu. Tako je mislil tudi Harold sam o sebi in se je varoval, da bi z dajanjem kakšne vidne prednosti odvajal ostale tekmovalke od zanimanja za lastno osebo. Z zmerom enako očarjujočo

ljubeznivostjo je sejal svoje mnogo obetajoče poglede in izpodbujoče opazke, tako da je vsaka mladenka lahko skrivaj upala v srečo.

To varljivo veselje se je seveda družilo z razdirajočo nervoznostjo, ki je slaščico nežnih prijateljstev grenila celo s kapljico grenčine. Nervoznost se je kazala tudi v nenadnem nastopu viharne simpatije za Haroldovo plavalno sestro, ki so se je do slej skoro plašno izogibala vsa dekleta, češ, da je naduta goska. Lorica se kar ni mogla ubraniti obiskov in dnevno je rasel kup spominskih knjig, ki jih je inorala opremljati z risbami in pisanjem.

Pri tem pa je imela toliko opravka, ker je pomagala bratu pri urejanju njegovih zbirk. Harold ni ljubil dela. Vsak telesen napor je pomenil zanj groz. Morali so mu podij s kl. bskim stolom prenašati iz sobe v sobo. Na stolu je pomenil kraljevski sredi nešteti zabojev, ki jih je v Južni Ameriki napomnil s sto in sto etnografskimi relikviji, in je nadzoroval Lorico in služabnika pri zlaganju v vsake omare. Pomocnic se je dosti prijavilo in so bile nekatere tudi puščene k delu, pa se jim izkazale ker so to priliko izrazile za nekaj tekmovalni ples za nek onih in onih. ne da bi pri tem delo kaj napredovalo. Ko je Harold nestrpnost prikazal k delu v želji, da bi mogel čimprej pokazati javnosti svoje zaklade, je začela Lorica sama iskati primerno pomočnico. Našla jo je

Največji japonski časnik Azahi

je bil ustanovljen 1879. Takrat je bil samo še bolj majhen časnik, danes pa je orjaška časniška založba, ki izdaja svoje liste v nakladi 3 milijonov izvodov. Te ogromne številke prekosi samo še naklade listov, ki jih izdajajo časniški trusti v Združenih državah. Azahi je bil prvi japonski časnik, ki je v milijonih posebnih izdaj razširjal japonsko ustavo. Bil je tudi edini japonski list, ki je prinašal poročila o prvih zasedanjih japonskega parlamenta neokrnjena. Da natisnejo tako velik časnik, potrebujejo stiherni dan kakih 15 milijonov znakov — naša abeceda 25, oziroma 29 črk, japonska pa okroglo 8000 znakov. Za stavek vsakdanje izdaje Azahija morajo narediti vsak dan okoli 100.000 matric. Tiskarna lista ima 29 rotacijskih strojev, ki vsak natisne na uro 80.000 listov na štirih straneh. Mimo tega ima še 12 brzih rotacijskih strojev, ki natisnejo na uro po 150.000 listov istega obsega. V založbi lista je 4000 uslužbencev. Samo urednikov je skoraj 2500. Podjetje je delniška družba; delniška glavica je iz večine rodbinska last, so pa tudi vsi višji nastavljenici delničarji. Uredništva v Tokiju in Osaki imajo svoje telefonske mreže, ki so neodvisne od državnih. Podjetje vzdržuje 200 letal, ki so vsak hip na razpolago. Listi izhajajo v 8 jutranjih in 3 večernih izdajah, katere prodajajo v 5000 kioskih. Knjižovna nagrada, ki jo podjetje vsako leto razpiše in plača, je le malo manjša od Nobelove. Zraven uredniškega poslojja stoji nebotičnik, v katerem stanuje nad 1000 uslužbencev brezplačno. Kdor je definitivno uslužbenec podjetja, je samo po sebi član bogatih bolniških blagajin in ima pravico do brezplačne oskrbe v bolnišnici in okrevališču.

Oporoka pred usmrtnitvijo

Kakor smo pred časom poročali, so v Tullnu v Avstriji obsojili na smrt in justificirali nekega Alojzija Gaidoscha, ki je bil umoril svojega očeta. Morilec je bil zakoniti dedič svoje žrtve in pred usmrtnitvijo je sestavil oporoko, v kateri je določil, da pripade vse imetje njegovi ljubici Frančiški Butschekovi, zaradi katere je umor v prvi vrsti izvršil. Sodišče pa te oporoke ni priznalo brez nadaljnega, temveč je pozvalo vse, ki bi se čutili z morilčevimi odločitvijo prikrajšane, naj do določenega dne prijavijo svoje zahteve. A tudi če bi Butschekova dobila vso dediščino, bo imela še mnogo posla z upniki umorjenca in morilca. Posestvo je bilo namreč zelo zadolženo.

Pacifistični raji

Neki ameriški list je zastavil svojim čitateljem vprašanje: »Kateri košček zemlje bi si najrajši izbrah kot prepričan pacifist? Med mnogimi tisoči odgovorov je bila večina za otoke Južnega morja, drugo mesto je zavzemala Java, tretje Kanada. Evropskim deželam Amerika navzlic njihovu neprestanemu govorenju o miru po vsej priliki ne zaupa. Kot prva evropska dežela stoji Švedska na — 11. mestu. Nič manj nego 2570 čitateljev se je odločilo za — Severni tečaj. Havajski otoki in Baleari, ki jih v Evropi imenujejo »paradiž miru«, sploh ne pridejo v poštev.

Parlament v Abesiniji

V Adis Abebi, prestolnici Abesinije, so nedavno z velikimi svečanostmi blagoslovili novo poslopje za parlament v navzočnosti abesinskega cesarja in princev

Koliko je vreden nos?

23letna Marcelle Mourayt je spadala med najbolj priljubljene pariške modelke. Pred nekoliko meseci jo je najel znan slikar. Mož slovi kot zelo nervozen človek. Že po nekoliko sejah sta se nekaj sprla. V taknem prepiru je nasilni slikar udaril deklo tako hudo po obrazu, da so jo morali odpeljati v bolnišnico. Tam je bila potrebna operacija na nosu, ki ji je obraz tako spremenila, da ni mogla več izvajati svojega poklica. Zato je proti slikarju vložila tožbo za 20.000 frankov odškodnine. Sodišni pa so ga obsodili samo na 8 dni zapora in 500 frankov odškodnine. Ko je Marcelle čula to razsodbo, se je onesvestila. Pozneje je izjavila, da bo vložila priziv, ker ne gre, da bi nos modelke ocenili tako kakor morda nos kakšne druge ženske.

Koliko stane lev?

Londonski živalski vrt je te dni napravil zanimivo bilanco. Vrednost vseh njegovih živečih živali znaša 40.000 funtov Sterlingov. Iz tega poročila zvedo, da stane slon okrog 150.000 Din, izumirajoči dijski nosorog okrog 200.000 Din, tiger 25 tisoč Din, lev pa so še dosti cenejši, eksemplar za okroglo 3500 Din. Lev je še vedno med najbolj številnimi zverinami.

Posaarska ulica v Berlinu

V Berlinu so prekrstili Stresemannovo ulico v Posaarsko ulico. Na sliki vidimo, kako izmenjujejo napis

Današnji Metuzalemi

Severna Kavkazija ima zaenkrat največ Metuzalemov: Murzabekov šteje ravno 146 let in še vedno pase svojo živino. Njegov spomin je še vedno svež, izvrsten; živahno pripoveduje o dogodkih, ki so se prigodili pred sto in več leti. Dejstvo, da je že desetkrat stari oče, ga ne dela kar nič preveznega. V sosednji vasi pa živi Hulajeva Altin, ki je nekaj let mlajša od njega; stara je namreč samo 143 let. Mož ji je umrl pred 12 leti v starosti 110 let — čisto nenadoma, ne da bi bil kdaj bolan v življenju, kakor pripoveduje starka, katere najstariši sin ima tudi že nekaj nad 90 let. Pri Tiflisu živi 150 let stari Artemij Lagjašvili s prijateljem, ki mu je 154 let in mu je ime Hapar Hint. V Galiju pa živi 130 let stara Kečba, ki šteje 71 otrok, vnukov, pra- in prapravnukov. V Džirhvi biva 126 let stari Sogum Beblja, v Inukuju pa 141 let stari Baraj Etneva. — Seveda se za te Metuzaleme zanima tudi ruska veda, Moskovski biofizik Lazarev meni, da leti meja človeške starosti šele proti koncu dveh stoletij, in sicer približno okoli 180 let. Šele v tej dobi se namreč končuje odpornost človeškega živčnega ustroja.

Podgane v poslaništvu

Ameriški listi poročajo, da doživlja osebo je ameriškega poslaništva v Moskvi neprijetne dneve in noči. Iz ruševin neke podre stare hiše v bližini se je naselilo v kleti in spodnjih prostorih poslaništva ogromno število podgan. Cela vojska mačk se pred njimi ni mogla uveljaviti in se je morala umakniti, kakor pravijo listi. Zdaj iščejo uradni poslaništva čudodelnega podganarja, ki bi jih rešil gnusne in nevarne nadloge.

Težave s sladkorno letino na Kubi

Na Kubi je morala vlada odrediti posebne ukrepe, ki ostanejo v veljavi dokler ne bo pri kraju sladkorna letina. V vseh predelih, kjer rase sladkorni trs, je bilo proglašeno obredno stanje. Sabotični čini na plantažah in v čistilnicah sladkorja se kaznujejo s smrtjo. Neko količino sladkorne pridelka bodo tudi letos uničili, toda pod kontrolno države.

Vztrajna ljubezen

Italijana Gentilcorija so l. 1912 v Ameriki obsojili na doživljenjsko ječo. Neki možakar mu je ukradel prihranke in ga je Italijan zato umoril. Imej potrpeljenje, čakala bom nate,« mu je pisala tedaj njegova zaročenka v Napoli. In po 23 letih so Gentilcorija pomiloštili. Vrnil se je takoj domov, kjer ga je njegova zaročenka še vedno čakala. Napoli je videl malo tako veselih porok, kakor je bila ta.

v Elzi Vovinklovi, edinem dekletu v mestu, ki se doslej ni vsiljevalo njenemu bratu.

Cedna in tiha mladenka je z največjo marljivostjo in najnežnejšo obzirnostjo prelagala čudovito pestre reči, ne da bi le z najmanjšim znakom koketnosti postala nadležna Lorici. Kar pa se je sestri videl kot vsega priznanja vreden takt, to je občutil Harold, razvajan ženskar, kot žaljivo zanemarjanje, in zvok glasu, s katerim je izgovarjal pridni Elzi svoja navodila, je postal od ure do ure rezkejši in oblastnejši. Pa se ni nič opazalo, da bi jo to kakorkoli žalilo; vsaj z očmi se ni dalo dognati niti najmanjšega nihanja njene duševne tehnicne. Toda jeziček se je tresel in premikal toliko bolj v plašno skrivani globini njenega srca, in vsaka trda beseda iz Haroldovih ust je padla kot zelo težka kaplja v skodelico bolečin. Ko je bil Harold nekaj dni zaman čakal, da bo njegova osornost pripravila malo Elzo do izdajalske čustvene erupcije, se je odločil njegova razdražena ničemurnost, da bo njeno speče zanimanje zbudil s priložnostnim osvetljenjem svojega junaštva. Začel je posamezne kose iz zbirke, ki so jih Elzine nežne roke jemale iz zabojev, opisovati, pridajal jim je hitro izmišljene pustolovske zgodbe in jih označeval za trofeje kakšnih držnih činov. Pa tudi ta zvižanja ni dosegla zaželene uspeha; da, tiha zamišljenost mladega dekleta je postajala čedalje večja in se je naposled zdelo Haroldovi občutljivosti kot vsega obsojanja vredna ravnodušnost. Sumiti je začel celo, da ta milodušna brinetka ne smatra njega in njegovih potovanj za resne; da strogo razločuje, ker je modrejša od drugih,

posnitev od resnice. Morda je uganila ozadje vseh teh reči, ki jih pomaga z nemurno marljivostjo spravljati v red, in ve, da so bile drago kupljene v pristaniških in drugih mestih, kjer je kot razvajan gost najboljših hotelov bil udobno preživel dni, katere je njegova fantazija potem prepleta z velikanskimi napori in nevarnimi pustolovščinami? Njegova slaba vest ga je bolj in bolj utrjevala v tej domnevi, ki ga je pripravila do tega, da je začel sovražiti Elzino zakrinkano modrost, od katere grozi uničenje njegovega ugleda.

Istočasno je nastalo v Haroldu plašno zanimanje za Elzo Vovinklovo. Plahotno zanimanje njenega bistva ga je zdajci seznanilo z redkimi mihi, ki so krasiли skromno mladenko, ki jih pa ni bil videl, dokler si je bil domišljjal, da je močnejši od nje. Občutek nezanesljivosti nasproti svetu njenih misli je poostrel pogled za vse vidno na njej. Če si je zatrljeval, da je njegovo pazljivo ocenjevanje njene postave le sredstvo, kako bi vdrl v skrivnost njene notranjosti; a že se je lotil njegovega srca goreči ogenj brez plamena.

Vsako drugo bi si razvajani ljubljeneček žensk spričo tega dejstva takoj izkušal zavojevati in trepetajoča pripravljenost Elze bi se razkrinkala. Tokrat pa sta Harolda pogum in samozavest čisto zapustila. Zdel se je sam sebi kakor človek, ki tava v temi in se zaveda, da v temi ne more daleč naprej.

Večkrat si je zaželel, da bi mu naključje enkrat pomagalo, da bi bil sam z njo, in začel je to naključje že pripravljati s tem, da je poslal služabnika iz sobe. Do tega, da bi istočasno odpravil iz sobe se-

stro, pa se ni mogel povzpeti in čakal je, med upom in strahom, s tesnobo prvič zaljubljenega študenta, da bo šla sestra sama iz sobe. Ko je nekega dne muhavost nagajive usode res pomagala, da sta Harold Merter in Elza Vovinklova ostala dalje časa brez priča, je Harold tako hudo občutil domnevno nedostopnost ljubljene dekleta, da je sam z nerodno pretirano namernostjo odkolovratil skozi vrata.

Ni videl bolečine razočaranja, s katero so strmele za njim njene lepe oči. Ni vedel, da je bil ta zamujeni trenutek skrajni up njenega plahega hrepenja. Ta trenutek si je bila že davno postavila za mejnik v svojih srčnih težavah.

Ko je Lorica kmalu nato spet stopila v sobo, je ležala Elza sredi vse tropične zmešnjave kakor mrtva na preprogi. Silen krik je privabil Harolda in služabništvo. Ne da bi vedelo, kaj naj stori, je stalo stalo devet ljudi okrog blede žrtve nestrečne ljubezni, medtem ko sta brat in sestra obupno tresla otrplo telo.

Vrtarjev sinko se je spomnil, da bi bilo potrebno poklicati zdravnika. Že je tekkel ponj, ko je modrejšim izmed njih šele padla ta misel na um. Nekdo izmed njih je naposled tudi izkušal dognati, kaj se je zgodilo. Po kratkem iskanju je našel v gubah Elzinega krila stekleničico z ostanom modrikaste tekočine.

»Glejte, gospod Merter...«

Harold je obledel: »Kurare... Moj Bog! Zastrupila se je... Kurare...«

»Kaj se je zgodilo?« Debeli glas vstopivšega zdravnika je malo zmanjšal splošno grozo. Zdravnik je odrinil ljudi in se sklonil nad ležečim telesom. Najprej je prislunilo njegovo uho bitju srca, potem

SPORT

Mednarodne akademske smučarske tekme

Poleg glavne olimpijade imajo tudi akademiki svoje olimpijske svetovno prvenstvo. Zlasti v zimskih sportih panogah se izvaja to prvenstvo v velikem stilu. Poleg svetovnega akademskega prvenstva se vršijo vsako leto mednarodne tekme, ki jih organizira S. A. S. (švicarski akademski klub), takozvane SAS tekme (SAS-Rennen; Akademische Skiwettkämpfe aller Länder). Letos se bo vršilo istočasno svetovno prvenstvo (Akademische Weltwinterspiele) in 11. SAS tekme. Tekmovanje bo trajalo od 4.—10. februarja. V pokroviteljskem komiteju je tudi naš poslanik za švicar dr. Mirosław Spalajković.

Omenjenih tekem se bodo udeležili tudi naši akademiki. Organizacijo udeležbe Jugoslovensko v St. Moritzu je prevzela Jugoslovenska akademska smučarska organizacija (JASO).

Ni to prvič, da nastopajo jugoslovenski akademiki v Švici. Nastopili so že 1. 1932 v Grundelwaldenu, v St. Moritzu pa so že bili predani. Takratno ekipo so tvorili: Bervar, Jenko, Šramel, Baebler, Kukovec in Mušič. Tedanji rezultati so bili: v smuku se je plasiral Kukovec na 32. mesto, prvi je bil Leubner. Pri tem moramo upoštevati, da je nastopilo 160 tekmovalcev in, da je bila proga tako težka, da je prišlo na cilj samo 105 tekmovalcev. Sploh je značilno za švicarske tekmovalne proge, da so izredno težke.

V teku na 17 km je startalo 82 tekmovalcev; zmagovalce je bil Norvežan Sakehaug, naš Bervar se je plasiral na 14. mesto, samo 3 minute za slavim Guttormsenom. Baebler je bil 16., Šramel 20., Jenko 22., znani Avstrijec Lantschner šele 24., 26. Mušič, 30. Kukovec, torej vsi med prvo polovico!

K tekmi v slalomu je bilo pripuščenih le prvih 30 plasiranih pri tekmi v smuku. Zmagal je Anglež Clyde.

Naša štafeta pa je bila, na žalost, diskvalificirana, sicer bi bila zasedla 7. mesto.

Tekme v smoku se je udeležilo 25 tekmovalcev, izmed katerih je zasedel Šramel 9. mesto.

Do rezultatov, ki so jih dosegli naši akademiki 1. 1933 v St. Moritzu. Kaj pa letos? Upamo sicer na še lepše uspehe, vendar ne moremo nicesar prerokovati. Res je, da so naši fantje v zadnjih dveh letih ogromno napredovali, pomisliti pa moramo, da tudi drugod ne spijo. Vsekakor nas najnovejši uspehi na slovenskem prvenstvu na Pokljuki navdajajo z največjim zaupanjem v naše fante.

Kanada svetovni prvak v hokeju na ledu

Davos, 27. januarja. Danes so se zaključila tekovanja za svetovno prvenstvo v hokeju na ledu. Kakor je bilo pričakovati, si je ta naslov zopet priborila Kanada, ki pa je imela proti Švici, katero je porazila s 4:2, precej polno. Švicarji so spravili svoje nasprotnike mnogokrat v zelo kočljive situacije, tako da so morali Kanadčani pokazati res veliko igrarstvo, da so nadvalili Švicarje.

Popoldne sta igrala za 3. in 4. mesto Anglija in Češkoslovaška. Čehoslovaki, ki so v začetku turnirja veljali kot favoriti za evropsko prvenstvo, so imeli v zadnjih dveh tekmah precejšnjo smolo. Včeraj jih je, kakor smo že javili, premagala Švica s 4:0, danes pa so morali kloniti Angležem s tesnim rezultatom 1:2. Regularni čas je ostal z 1:1 neodločen, zaradi česar se je morala tekma podaljšati za 3x10 minut. Šele v tem podaljšanju so Angleži zabili svoj vodilni gol. O tej tekmi bi bilo omeniti, da so Čehi prišli po Kuceru v vodstvo in se je že zdelo, da bodo mogli držati ta rezultat. Toda Angleži so nato igrali v napadu kar s petimi možmi ter so v 13. min. dosegli izenačenje, v podaljšku pa so zabili zmagoosni gol. Obe moštvi sta bili približno enako močni, vendar pa so bili Angleži vzdržljivejši.

Končno stanje na čelu je:

1. Kanada, 2. Švica, 3. Anglija, 4. Češkoslovaška.

V tolažilnem turnirju je švedska porazila Avstrijo s 3:1.

Včerašnje nogometne tekme.

Zagreb: Tekmi za zimski pokal. Concordia : Policijski 3 : 0 (0 : 0); Hašk : Zet 6 : 1 (2 : 0).

Praga: Tekmi za belvederski pokal. Slavia : Bohemians 2 : 1 (1 : 0); Sparta : DFC 6 : 1 (3 : 0).

Dunaj: Prvenstvena tekma Austria : Admira 2 : 1 (2 : 0). Pokalne tekme: Vienna : Landstrasser Amateure 6 : 0; Wacker : Shell 9 : 1; WAC : DFC 3 : 1; FAC : Victoria 3 : 1.

Rim: Prvenstvo. Ambrosiana : Torino 4 : 2; Lazio : Palermo 1 : 0; Livorno : Sampierdarena 1 : 0; Napoli : Trieste 2 : 1; Brescia : Bologna 1 : 1; Firenze : Alessandria 2 : 1; Pro Vercelli : Juventus 3 : 1; Milano : Roma 4 : 4.

Stuttgart: Nemčija : Švica 4 : 0 (2 : 0); Luzern : Švica B : Južna Nemčija 1 : 0 (0 : 0).

Ljubljanski table tennis podsavez. Danes ob 19.15 redna seja upravnega odbora. Vsi odborniki zanesljivo!

SK Mars. Jutri v torek ob 20. odbovora seja pri g. predsedniku. Pozivajo se Novak, Pogačar, Strah, Vrhovec I., II., III, Baver, Kosar, Zupančič E., Prodan, Milovanović, Slamič, Stražičar. Igrači, ki imajo opremo, naj prinesejo isto gospodarju.

Motoklub Ilirija, sekcija Kranj, razpisuje običajni motokliskjöring na 10. februarja t. l. na Kokrski cesti pri Kranju. Start ob 14.30. Prijave sprejema tajništvo motokluba Ilirije, ter se iste zaključijo v četrtek dne 7. februarja t. l.

vija : Kladno 9 : 1 (3 : 1); Sparta : DFC 6 : 1 (3 : 0).

Dunaj: Prvenstvena tekma Austria : Admira 2 : 1 (2 : 0). Pokalne tekme: Vienna : Landstrasser Amateure 6 : 0; Wacker : Shell 9 : 1; WAC : DFC 3 : 1; FAC : Victoria 3 : 1.

Rim: Prvenstvo. Ambrosiana : Torino 4 : 2; Lazio : Palermo 1 : 0; Livorno : Sampierdarena 1 : 0; Napoli : Trieste 2 : 1; Brescia : Bologna 1 : 1; Firenze : Alessandria 2 : 1; Pro Vercelli : Juventus 3 : 1; Milano : Roma 4 : 4.

Stuttgart: Nemčija : Švica 4 : 0 (2 : 0); Luzern : Švica B : Južna Nemčija 1 : 0 (0 : 0).

Ljubljanski table tennis podsavez. Danes ob 19.15 redna seja upravnega odbora. Vsi odborniki zanesljivo!

SK Mars. Jutri v torek ob 20. odbovora seja pri g. predsedniku. Pozivajo se Novak, Pogačar, Strah, Vrhovec I., II., III, Baver, Kosar, Zupančič E., Prodan, Milovanović, Slamič, Stražičar. Igrači, ki imajo opremo, naj prinesejo isto gospodarju.

Motoklub Ilirija, sekcija Kranj, razpisuje običajni motokliskjöring na 10. februarja t. l. na Kokrski cesti pri Kranju. Start ob 14.30. Prijave sprejema tajništvo motokluba Ilirije, ter se iste zaključijo v četrtek dne 7. februarja t. l.

Stuttgart: Nemčija : Švica 4 : 0 (2 : 0); Luzern : Švica B : Južna Nemčija 1 : 0 (0 : 0).

Ljubljanski table tennis podsavez. Danes ob 19.15 redna seja upravnega odbora. Vsi odborniki zanesljivo!

SK Mars. Jutri v torek ob 20. odbovora seja pri g. predsedniku. Pozivajo se Novak, Pogačar, Strah, Vrhovec I., II., III, Baver, Kosar, Zupančič E., Prodan, Milovanović, Slamič, Stražičar. Igrači, ki imajo opremo, naj prinesejo isto gospodarju.

Motoklub Ilirija, sekcija Kranj, razpisuje običajni motokliskjöring na 10. februarja t. l. na Kokrski cesti pri Kranju. Start ob 14.30. Prijave sprejema tajništvo motokluba Ilirije, ter se iste zaključijo v četrtek dne 7. februarja t. l.

Stuttgart: Nemčija : Švica 4 : 0 (2 : 0); Luzern : Švica B : Južna Nemčija 1 : 0 (0 : 0).

Ljubljanski table tennis podsavez. Danes ob 19.15 redna seja upravnega odbora. Vsi odborniki zanesljivo!

SK Mars. Jutri v torek ob 20. odbovora seja pri g. predsedniku. Pozivajo se Novak, Pogačar, Strah, Vrhovec I., II., III, Baver, Kosar, Zupančič E., Prodan, Milovanović, Slamič, Stražičar. Igrači, ki imajo opremo, naj prinesejo isto gospodarju.

Motoklub Ilirija, sekcija Kranj, razpisuje običajni motokliskjöring na 10. februarja t. l. na Kokrski cesti pri Kranju. Start ob 14.30. Prijave sprejema tajništvo motokluba Ilirije, ter se iste zaključijo v četrtek dne 7. februarja t. l.

Stuttgart: Nemčija : Švica 4 : 0 (2 : 0); Luzern : Švica B : Južna Nemčija 1 : 0 (0 : 0).

Ljubljanski table tennis podsavez. Danes ob 19.15 redna seja upravnega odbora. Vsi odborniki zanesljivo!

SK Mars. Jutri v torek ob 20. odbovora seja pri g. predsedniku. Pozivajo se Novak, Pogačar, Strah, Vrhovec I., II., III, Baver, Kosar, Zupančič E., Prodan, Milovanović, Slamič, Stražičar. Igrači, ki imajo opremo, naj prinesejo isto gospodarju.

Motoklub Ilirija, sekcija Kranj, razpisuje običajni motokliskjöring na 10. februarja t. l. na Kokrski cesti pri Kranju. Start ob 14.30. Prijave sprejema tajništvo motokluba Ilirije, ter se iste zaključijo v četrtek dne 7. februarja t. l.

Stuttgart: Nemčija : Švica 4 : 0 (2 : 0); Luzern : Švica B : Južna Nemčija 1 : 0 (0 : 0).

Ljubljanski table tennis podsavez. Danes ob 19.15 redna seja upravnega odbora. Vsi odborniki zanesljivo!

SK Mars. Jutri v torek ob 20. odbovora seja pri g. predsedniku. Pozivajo se Novak, Pogačar, Strah, Vrhovec I., II., III, Baver, Kosar, Zupančič E., Prodan, Milovanović, Slamič, Stražičar. Igrači, ki imajo opremo, naj prinesejo isto gospodarju.

Motoklub Ilirija, sekcija Kranj, razpisuje običajni motokliskjöring na 10. februarja t. l. na Kokrski cesti pri Kranju. Start ob 14.30. Prijave sprejema tajništvo motokluba Ilirije, ter se iste zaključijo v četrtek dne 7. februarja t. l.

Stuttgart: Nemčija : Švica 4 : 0 (2 : 0); Luzern : Švica B : Južna Nemčija 1 : 0 (0 : 0).

Ljubljanski table tennis podsavez. Danes ob 19.15 redna seja upravnega odbora. Vsi odborniki zanesljivo!

SK Mars. Jutri v torek ob 20. odbovora seja pri g. predsedniku. Pozivajo se Novak, Pogačar, Strah, Vrhovec I., II., III, Baver, Kosar, Zupančič E., Prodan, Milovanović, Slamič, Stražičar. Igrači, ki imajo opremo, naj prinesejo isto gospodarju.

Motoklub Ilirija, sekcija Kranj, razpisuje običajni motokliskjöring na 10. februarja t. l. na Kokrski cesti pri Kranju. Start ob 14.30. Prijave sprejema tajništvo motokluba Ilirije, ter se iste zaključijo v četrtek dne 7. februarja t. l.

Stuttgart: Nemčija : Švica 4 : 0 (2 : 0); Luzern : Švica B : Južna Nemčija 1 : 0 (0 : 0).

Ljubljanski table tennis podsavez. Danes ob 19.15 redna seja upravnega odbora. Vsi odborniki zanesljivo!

SK Mars. Jutri v torek ob 20. odbovora seja pri g. predsedniku. Pozivajo se Novak, Pogačar, Strah, Vrhovec I., II., III, Baver, Kosar, Zupančič E., Prodan, Milovanović, Slamič, Stražičar. Igrači, ki imajo opremo, naj prinesejo isto gospodarju.

Motoklub Ilirija, sekcija Kranj, razpisuje običajni motokliskjöring na 10. februarja t. l. na Kokrski cesti pri Kranju. Start ob 14.30. Prijave sprejema tajništvo motokluba Ilirije, ter se iste zaključijo v četrtek dne 7. februarja t. l.

Stuttgart: Nemčija : Švica 4 : 0 (2 : 0); Luzern : Švica B : Južna Nemčija 1 : 0 (0 : 0).

Ljubljanski table tennis podsavez. Danes ob 19.15 redna seja upravnega odbora. Vsi odborniki zanesljivo!

SK Mars. Jutri v torek ob 20. odbovora seja pri g. predsedniku. Pozivajo se Novak, Pogačar, Strah, Vrhovec I., II., III, Baver, Kosar, Zupančič E., Prodan, Milovanović, Slamič, Stražičar. Igrači, ki imajo opremo, naj prinesejo isto gospodarju.

Motoklub Ilirija, sekcija Kranj, razpisuje običajni motokliskjöring na 10. februarja t. l. na Kokrski cesti pri Kranju. Start ob 14.30. Prijave sprejema tajništvo motokluba Ilirije, ter se iste zaključijo v četrtek dne 7. februarja t. l.

Stuttgart: Nemčija : Švica 4 : 0 (2 : 0); Luzern : Švica B : Južna Nemčija 1 : 0 (0 : 0).

Ljubljanski table tennis podsavez. Danes ob 19.15 redna seja upravnega odbora. Vsi odborniki zanesljivo!

SK Mars. Jutri v torek ob 20. odbovora seja pri g. predsedniku. Pozivajo se Novak, Pogačar, Strah, Vrhovec I., II., III, Baver, Kosar, Zupančič E., Prodan, Milovanović, Slamič, Stražičar. Igrači, ki imajo opremo, naj prinesejo isto gospodarju.

Motoklub Ilirija, sekcija Kranj, razpisuje običajni motokliskjöring na 10. februarja t. l. na Kokrski cesti pri Kranju. Start ob 14.30. Prijave sprejema tajništvo motokluba Ilirije, ter se iste zaključijo v četrtek dne 7. februarja t. l.

Stuttgart: Nemčija : Švica 4 : 0 (2 : 0); Luzern : Švica B : Južna Nemčija 1 : 0 (0 : 0).

Ljubljanski table tennis podsavez. Danes ob 19.15 redna seja upravnega odbora. Vsi odborniki zanesljivo!

SK Mars. Jutri v torek ob 20. odbovora seja pri g. predsedniku. Pozivajo se Novak, Pogačar, Strah, Vrhovec I., II., III, Baver, Kosar, Zupančič E., Prodan, Milovanović, Slamič, Stražičar. Igrači, ki imajo opremo, naj prinesejo isto gospodarju.

Motoklub Ilirija, sekcija Kranj, razpisuje običajni motokliskjöring na 10. februarja t. l. na Kokrski cesti pri Kranju. Start ob 14.30. Prijave sprejema tajništvo motokluba Ilirije, ter se iste zaključijo v četrtek dne 7. februarja t. l.

Stuttgart: Nemčija : Švica 4 : 0 (2 : 0); Luzern : Švica B : Južna Nemčija 1 : 0 (0 : 0).

Ljubljanski table tennis podsavez. Danes ob 19.15 redna seja upravnega odbora. Vsi odborniki zanesljivo!

SK Mars. Jutri v torek ob 20. odbovora seja pri g. predsedniku. Pozivajo se Novak, Pogačar, Strah, Vrhovec I., II., III, Baver, Kosar, Zupančič E., Prodan, Milovanović, Slamič, Stražičar. Igrači, ki imajo opremo, naj prinesejo isto gospodarju.

Motoklub Ilirija, sekcija Kranj, razpisuje običajni motokliskjöring na 10. februarja t. l. na Kokrski cesti pri Kranju. Start ob 14.30. Prijave sprejema tajništvo motokluba Ilirije, ter se iste zaključijo v četrtek dne 7. februarja t. l.

Stuttgart: Nemčija : Švica 4 : 0 (2 : 0); Luzern : Švica B : Južna Nemčija 1 : 0 (0 : 0).

Ljubljanski table tennis podsavez. Danes ob 19.15 redna seja upravnega odbora. Vsi odborniki zanesljivo!

SK Mars. Jutri v torek ob 20. odbovora seja pri g. predsedniku. Pozivajo se Novak, Pogačar, Strah, Vrhovec I., II., III, Baver, Kosar, Zupančič E., Prodan, Milovanović, Slamič, Stražičar. Igrači, ki imajo opremo, naj prinesejo isto gospodarju.

Francoski solunski borci Viteškemu kralju

Velik govor mornariškega ministra Pietrija v spomin solunskega predora in našega Velikega kraja

Paris, 27. januarja. AA. Havas poroča: Pod konec enotnega banketa zveze francoskih bojnikov z vzhodne fronte (Pollus d'Orient), ki so mu prisostvovali maršal Franchet d'Espèray, general Georges in mnogo drugih uglednih osebnosti, je imel mornariški minister Pietri, ki je banketu predsedoval, lep nagovor. Minister Pietri je najprej v ganljivih besedah izkazal čast blagopokojnemu Viteškemu kralju Aleksandru I. in ga imenovali vzvišenega prvega bojnika z vzhodne fronte. Omenil je dalje strahovito marsejsko tragedijo, ki ji je bil Pietri sam, kakor je v govoru naglasil, onemogla priča, ker ni mogel o pravem času prihiti na pomoč.

»Mnogo mi je do tega, da tudi danes opozorim na to strašno tragedijo, je rekel g. Pietri, zakaj tem bolj moramo ohraniti Viteškemu kralju bolesten in velik spomin, ker je padel kot žrtev svoje ljubezni do vna, bivših vojakov solunske fronte. Blagopokojni kralj je bil sklenil, da najprej in predvsem obišče naša padle bojevnike z vzhodne fronte. Na poti k njihovemu spomeniku je pa kralj-zmagovalce, ki so mu prizanesle sovražne krogle na Rudniku in v tolikih drugih bitkah, padel kot žrtev zločina.

V svojem nadaljnjem govoru je Pietri s pretresljivimi besedami orisal nepozabni

prizor vesoljne Jugoslavije v najgloblji žalosti, prizor, ki mu je bil priča, ko je spremljal v domovini smrtne ostanke blagopokojnega kralja. Teško je poplatal, je rekel med drugim g. Pietri, ves obup tega čudovitega naroda, ki ste ga spoznali na bojišču in ki ga zato tako ljubite.

Nato je g. Pietri dejal, da je tudi pri tej priliki mogel opaziti v Jugoslaviji dokaze simpatij in ljubezni do Francije. Omenil je med drugim spomenik hralsčnosti v Beogradu in mnogo znakov pozornosti do maršala Francheta d'Espèraya.

V nadaljnjem poteku svojega govora je Pietri republikančno predor solunske fronte 15. septembra 1918 in poudaril, da so je tamkaj združenim arabskim in francoskim četam posrečila stvar, ki so jo zavezniške sile na zapadni fronti tolikokrat in s tako neizmernimi žrtvami zamenjale poskušale. G. Pietri je pripomnil, da si je general Denain, sedanjí francoski letalski minister, pridobil med vojno velike zasluge kot polovljnik letalstva francoske vzhodne vojske.

Razen že omenjenih osebnosti je banketu prisostvoval tudi general Henry, roveljnik francoske vzhodne vojske. Povabljeni so bili tudi častniki francoskih pomorskih enot, ki so v letih 1915 do 1918 sodelovale z zavezniki na solunski fronti.

Povest o zlatem zakladu

Prevratna bajka o usodi zlata carske Narodne banke — Češkoslovaška preiskovalna komisija v Sibiriji — Posledice napačno razumljene brzojavke

Praga, 25. januarja. Kmalu po vojni se je po vsej Evropi raznesla neutemeljena vest, da je zlato zaklad ruske Narodne banke na svojem begu preko Urala zašel v sredo obojnih čet češkoslovaških legij in da so se ga le polastile ter ga vozijo s seboj na svoji sibirski anabazi proti Vladivostoku. Vest je bila ravno dovolj fantastična, da so jo v onih razruvanih časih vsi verjeli z lahkoto in takoj so se našli med Nemci in Madžari zlobni ljudje, ki so izmislijotino širili na vso moč in blatili češki narod, kar se je le dalo. Tudi pri nas so nekateri kar slepo verjeli temu narekovanju, osobito tisti, ki so svojo politično modrost črpali iz znanih graških in dunajskih, Slovomni sovražnih krogov.

Oz tedaj pa je ta bajka izgubila vsak vid raznesne, zlasti odkar so sovjeti izdali francosko pisano poročilo o stanju državnih financ. V tem poročilu je bil tudi izkazan omenjeni zlati zaklad, ki je na begu iz Kazana in Samare prišel do Omska, ne da bi čsl. legionarji zanj vedeli in ne da bi imel transport tega zlata kakršnokoli zvezo s potovanjem čsl. revolucionarne vojske. V Omsku so ga sovjetska oblastva spravila na varno in ga vrnila finančnemu komisariatu.

Ko so se čsl. legionarji vrnili na rodna tla, so bili silno presenečeni nad poročilom o zlato, ki je tako vztrajno krožilo po domovini in baje jih še danes marsikdo sprašuje, kako da je bilo prav za prav s tem zlatim transportom, ker je pač tako, da sovjetske uradne publikacije ne pridejo pred oči vsakomur. Vendar so te uporne govornice napotile prvega čsl. finančnega ministra Rašina, da je začel kot dober gospodar misliti tudi na to zlato, vedoč, da ga bo treba vsekakor vrniti Rusom, ako je v splošni zmešnjavi prišel v roke čsl. vojski. Minister Rašin je postal v Sibirijo posebno delegacijo, ki ji je načeloval pretekle dni tragično preminuli dr. Fr. Blanda. Slednji je imel nalogo, da ukrene vse potrebno, da bi se to zlato kje ne izgubilo po poti in da bi ga morda ne zaplenila kaka izmed tujih držav, ki so tista leta gospodarile na tleh vzhodne Sibirije. Dr. Blanda in njegovo spremstvo sta po dolgih vožnjah res dospela do čsl. legij, toda ukreniti se ni dalo prav nič, ker se je izkazalo, da gre za prazno govornico in da o zakladu nihče izmed čsl. legionarjev ne ve dati nikakršnega pojasnila.

Legenda je sedaj že dolgo vrsto let pojasnjena, vendar jo posamezni obrekovalci še vedno ponavljajo. Predvsem velja to za generala Saharova, ki živi v Nemčiji in iz prozornih nagibov od tam ob časa do časa poživi gonjo proti čsl. legionarjem.

Ljudje ne pridejo po ure in zlatino

Pri 27 mojstrih leži okrog 2500 popravljenih predmetov

Ljubljana, 26. januarja. Ko so v četrtek zvečer zborovali v »Zvezdi« člani Zdrženja urarjev, zlatarjev, optikov, gravirjev in pasarjev, se je predsednik g. Krapež v pozdravnem nagovoru spominjal najprej velike marsejske tragedije in izrazil vdanost in zvestobo obrtniških mojstrov mlademu kralju Petru II., nato pa je v širokih obrisih očrtal položaj obrtnišva, njegove borbe in težave. V strokah, ki so organizirane v združenju, je to leto pomembnih delovnih jubilejev. Prav v četrtek je obhajal 35-letnico samostojnega dela znani ljubljanski zlatar g. Goldstein.

Koliko težkega dela mora vršiti strokovna organizacija zlasti v borbi za davčne olajšave, kaže dejstvo, da je ljubljanski reklamacijski odbor, ki prejema stalno cele kupa prošelj in pritožb, samo lani izposloval obrtnikom za 12 in pol milijona Din znižanja davkov. Obrtni odsek zbornice se zadnji čas zlasti živahno zavzema za to, da davčna uprava ne bi zarubljeneh predmetov prodajala za vsako ceno, tako da sta na koncu oškodovana oba, uprava in davčni zavezanec. Uveljaviti bi bilo treba načelo, da se ti predmeti ne bi smeli prodajati cene, ne kakor za tri četrtine vrednosti. Na koncu se je predsednik spominjal prvih dveh voditeljev organizacije, zdaj že pokojnih mojstrov Nikole Rudholzerja in Johanna Somnitza, ki sta skoraj pred polstoletjem spravila združenje v tek. Izrekel je

še posebej toplo zahvalo tajniku g. Kramaršiču za požrtvovalno delo.

Tajnik je v svojem poročilu navajal, da je združenje štele lani 102 člana. Toliko je mojstrov obrti, ki so včlanjeni v organizacijo, na njenem področju, a razen njih je zaposlenih še 74 pomočnikov in 28 vajencev. To razmerje med številom mojstrov in pomožnih moči dosti zgornjo prča o bedi, ki je zajela stan. Zlasti v urarski stroki so zaradi pomanjkanja dela morali mojstri odaloviti zelo mnogo pomožnih moči, optiška in graverska stroka pa sta sploh opustili navado, vzdrževati pomočnike in vajence. Krivda za tako žalostno stanje je predvsem v visokih cenah blaga ter v pretiranih carinskih, trošarinskih in davčnih bremenih. Lani je združenje obralo zanimive podatke, ki govore, da leži pri 27 mojstrih okrog 2500 popravljenih, ki so jih bile stranke prinale v popravilo, pa jih doslej še niso prišle dvigniti (med njimi so ure, zlatina in drugo še iz leta 1902). V izvršitev teh naročil so mojstri vložili dela in materialja v vrednosti nač. 100.000 Din, ki zanje nimajo nobenega kritja. Na koncu je tajnik izrekel zahvalo Zbornici za TOI za njeno skrbno pomoč, posebej pa še obrtnemu referentu dr. Pretnarju. Ko se je nato v toplih besedah zahvalil še ljubljanski predsedniku, se je tej zahvali ves zbor pridružil z živahnimi aplavzom.

V imenu nadzorstva je g. Gruđen predla-

gal odboru razrešeno s pohvalo, ki je bila soglasno sprejeta, kakor so bili soglasno odobreni tudi vsi predlogi glede obračuna, proračuna, ter zastopstev v Okrožnem odboru in v komisiji za mojstrske izpite. Dr. Pretnar je v imenu Zbornice za TOI in v imenu podpredsednika Rebecka, ki mu bolezni ni dala, da bi se nam udeležil zbora, in pa podpredsednik okrožnega odbora Igljič, ki je opravil tudi predsednika g. Pristoua, ki prav tako leži v bolnišnici, sta izrekla zbora tople čestitke in pozdrave. Pri raznoterostih je bilo še sklenjeno, da ostane cenik urarskih popravil, o katerem se je zadnji čas pojavila precej živahna razprava, do nadaljnega še nespremenjen. Prav tako bo tudi garancijska doba za popravila v bodoče trajala še eno leto. Potem ko je zbor odobril še manjšo vsoto za podporo obrtnonadvalnem Bolstvu in je bila obena predlog g. Eberla soglasno zvišana članarina na 12 Din mesečno, je predsednik g. Krapež zaključil občni zbor.

Iz akvaristove torbe

O ogrevanju in prezračevanju akvarijev in o ihtiofitiriji

Če obiščemo v zimskem času naše jamiče in jarko, ki nam nudijo v topli letni dobi toliko prilik za zanimiva opazovanja vodžitja, jih pokriva ledena skorja in nam onemogoča pogled vanje. Zdrobiti je treba led; če je pa zdrobljen, nam je uspeh za jamčeno, kajti majhne ribice tiče negibno v rahlem blatu. Tudi v sobnih akvarijih se pače toplote dokaj neprijetno občuti in gojitelji toplovodnih morajo tem posevčati vso pažnjo, kajti če se zniža toplota izpod 15 stopinj C, postane reč kočljiva; prehlad in pogin sta žalostni posledici tega. Treba je dovajati toploto. Važno pa je, da se ne pretirava z ogrevanjem, ker se ribe razvadijo, a tudi manj odporne postane

TEDEN DNI FILMA

Hans Albers kot Peer Gynt

Ibsenov „Peer Gynt“ v filmu

Film po motivih Ibsenove drame »Peer Gynt«. Da je lik Peera Gynta, človeka moči in iluzije, tavajočega med hrepenenjem po pustolovčinah in obupavanjem nad samim seboj, mikal k filmanju, je razumljivo. Tuja kritika pravi o tem filmu, ki ga je izdelala družba Bavaria-Film v Münchenu, da mu mora biti uspeh povsod zagotovljen. Film se drži Ibsenove ideje, vendar je lik Peera Gynta moderniziran. Glavno vlogo igra Hans Albers, vsekakor za to vlogo eden izmed najprimernejših filmskih zvezdnikov. Solveig igra Marieluise Claudiusova. V filmu nastopa med drugimi tudi Olga Čehova, in sicer v vlogi baronice. Kratka vsebina filmskega dela je tale.

Krepek in mlad je Peer Gynt, toda sanjač. Svojo lepo domačijo na Norveškem pusti propadati. Nič ga ne boli, da mu lepo Ingrid povede drug pred oltar. Gynt se samo igra z ženskami, a svojo mater iskreno ljubi. Premajhna mu je domovina, zato bi šel rad po svetu iskati srečo. Zagleda se v Solveigo, nežno dekle z globokimi očmi. Solveigini starši, ki vidijo zanemarjeno domačijo Peera Gynta, mu obrnejo hrbet, toda Solveig mu je zvesta. V najhujšem življenjskem trenutku pride k njemu: Mati mu umira. Po materini smrti nima v domovini ničesar več, kar bi ga obdržalo doma. Tudi Solveig ne. Naj počaka!

Peer Gynt je na ladji, ki je last lepe baronice. Na ladji so potapljači, ki naj dvignejo iz morja zlat zaklad. Peer Gynt se loti nevarnega posla in uspeh. Baronica Agga ga občuduje: »Vse napravi, česar se lotiš.« Poleg Peera Gynta ne mara več za svojo poslovne družabnika Parkerja. Po volji baronice postane Gynt tretji družabnik. Glavo ima polno pustolovčin, a preprost je ko detec, sodi Parker o Gyntu. Ustanovi se družba Peer Gynt in kmalu se začnejo voziti po morju neštetih parnikov, naloženi z vsakovrstnim blagom. Mednarodni borzjanci in industriji hočejo spoznati tega človeka in Parker se ga hoče znebiti, ko vidi, kako mu postaja nevaren. V hudi borbi med obema ostane Peer Gynt zmagovalac. Družba Peer Gynt postane res Gyntova last. Kakor se je otrese Parkerja, se otrese tudi baronice in njene neiskrene ljubezni.

Po še večji moči hrepeni Peer Gynt. V Afriki odpira bakrene rudnike in gradi mesta. Lepa plesalka Tatjana ga spremlja. Igrata mu je in nič več. Hladnokrvno jo

odslavi, ko ga kličejo k podjetjem, ogroženim od upornih Arabcev.

Tri leta gara sam in brez zabave v silni vročini Afrike. Še povečala je svoja podjetja, a vendar si reče: »Svet sem si prisvojil, a sebe sem izgubil. Sama lupina, nič jedra. Nič vere v ženske in ljubezen.« Pa mu usoda znova ponudi srečo. Nežno arabsko dekle Anitro reši smrti v peščenem viharju in jo vzame v svojo hišico. Dejstvo, da je domačinka v hiši osvražene belega mogočnika, spet razburji arabske domačine. Ko na slovesnosti, prirejani njemu v čast, v spoznanju, da je šel doslej krivo pot, razdeli svojo posest med svoje sodelavce, porušijo Arabci njegovo hišo in odvedejo Anitro. V temni noči zasleduje Peer Gynt Arabce, zaide v neznan kraj, kjer ga izropajo.

Olga Čehova v vlogi baronice v filmu »Peer Gynt«

V neki pristaniški krčmi čuje ves strd domačo pesem, ki jo pejejo norveški mornarji. Ti ga vzamejo na svojo ladjo. Ko pride v rojstni kraj, ga nihče ne spozna. S težkimi koraki se bliža rojstni hiši. Lepa je in polje okrog nje je vzorno obdelano. Pred hišo sedi žena in poje pesem. Spozna ga na prvi pogled: ves čas ga ni pozabila; čakala je za zvesto, kakor je bila obljubila. Zdaj je Peer Gynt naposled spoznal: »Prava sreča sta domovina in Solveig.« »Peera Gynta« bomo gledali v kratkem v Ljubljani. Zanimal bo, kakor nam obeta vsebina, ki kaže veliko pestrost in razgibanost.

Žena v sodobnem svetu

Vrednost socialnih pridobitev za ženo

Če zasledujemo razvoj modernega gospodarstva in delavskega gibanja, vidimo, da je socialna zaščita delovnega človeka zelo napredovala. Saj je znano, da je bil ob prvih začetkih razvoja strojne industrije delavec izročen svojemu delodajalcu na milost in nemilost. Delalo se je tudi po 16 ur dnevno, ob starih zjutraj so metall otroke iz postelj (po ubožnicah), ki so jih uporabljali za mehanska dela pri strojih. Če je delavec obolel ali onemogel, so ga enostavno vrgli na cesto.

Ko pa je delovni človek spoznal odrešilni pomen vzajemnosti med sebi enakimi, se je njegov položaj kmalu začel boljšati. Kar je podjetnik lahko odbil posamezniku, tega ni mogel odbiti solidarnemu nastopu celote. Nedvomno je k temu pripomogel tudi vzpon liberalističnih idej, ki so utrle pot demokratičnim oblikam posameznih vladav. Največ pa je doprinesel k izboljšanju položaja delovnega človeka razmah kapitalističnega gospodarstva, katerega posledica je bil močan porast delavskega razreda in v dobi gospodarske konjunkturo nedostojanje kvalificiranih delovnih sil.

Tako so vsi ti vplivi povzročili, da so se uvajale zaščitne mere, ki jih je drugo za drugo sprejela država v svojo zakonodajo. Danes imajo vse kulturne države razmerno dobro urejeno socialno zakonodajo — vsaj na papirju.

Tudi naša socialna zakonodaja v Jugoslaviji ne zaostaja za drugimi evropskimi državami.

Tu pa nastane vprašanje, ali in koliko vse te zaščitne mere tudi v resnici koristijo posamezniku in celoti, kajti za to je potrebno dvojice: prvič, da jih dotični, v čigar prilog so izdane, tudi poznajo; drugič, da se tudi nedvomno izvajajo. Prvi pogoj zaveda delojemalce, drugi delodajalca in oblastva, ki morajo bedeti nad izvrševanjem zakonov.

Prvega pogoja bi se morale zavedati zlasti ženske, ki dostikrat trpe škodo prav zaradi svojega nezanimanja. Ženska je zavoljo svojih prirodnih funkcij še posebej zaščitena in če teh zaščitnih ukrepov ne pozna, ne škoduje samo sebi, ampak tudi pogosto svojemu otroku. V decembrski številki »ženskega sveta« je poučen članek o tem predmetu (»Žena v naši socialni zakonodaji«), in med drugim pravi: »Tako se krišjo zakoni v zaščito žene kar povprek in že lahko govorimo celo o izjemnih primerih, če se ti zakoni izvajajo.«

Pa ne samo delavka, tudi privatna in državna namestnica ne poznata svojih pravic, ki jima gredo po socialnih zakonih. Ali je potem čudno, da delodajalec krši te zakone? Če je delavki prav, njemu je tudi. Gotovo je naloga organizacij, da preprečujejo take kršitve in da pokličejo oblastvo na pomoč, če je potrebno, toda organizacija ne more sama zasledovati krivic, ki se zgodijo posameznikom, temveč je reč prizadete, da se zave svojega položaja. Ženska (in seveda tudi moški), ki v tem pogledu ne pozna svojih pravic in svojih dolžnosti, ki se ne okoristi s tem, kar si je celota priborila, ne škoduje samo sebi, ampak tudi skupnosti. To velja še posebno za vse one, ki služijo privatnim podjetnikom. Pomislimo samo na kontoristke in razne druge privatne namestnice. Njihova solidarnost je tako majhna, da so prave izjeme tiste, ki so organizirane, in da ni nič čudnega, če delodajalec stavi za pogoj, da njegova namestnica ni organizirana. Še pogosteje zahtevajo to gospodinje od svojih služkinj. Nevednim je pač laže gospodariti. A organizacija je poklicana v to, da pouči svoje člane o njihovih pravicah ter jih po potrebi tudi štiti.

Posebno važna za ženo je zakonita zaščita o porodu. A koliko je žen, ki jo poznajo, in koliko podjetij, ki jo izvajajo? Paragraf 22. zakona o zaščiti delavcev, ki govori o tej uredbi, določa, da je ženam porođnicam prepovedano vsako delo v podjetjih dva meseca pred porodom in dva po tem. Žena mora le z zdravniškim svidovalom kazovati, da pričakuje v dveh mesecih porod. Te štiri mesece mora prejemati vso pomoč, ki ji pripada po odredbah zakona o zavarovanju delavcev. Ta zakon je med tem dobil novelo, po kateri so podporo že pr. rajšali na šest tednov pred porodom in šest tednov po porodu. Tudi obrtni zakon predpisuje, da se ženske ne smejo odpustiti, če ne morejo delati radi nosečnosti ali poroda, in sicer velja to šest tednov pred porodom in šest tednov po porodu. Vendar pa je zaenkrat še v veljavi starejša določba, po kateri se delavki ne sme odpovedati dva meseca pred porodom in dva meseca po njem.

Porodnice, katerih bolezensko stanje traja nad dva meseca po porodu, so po zakonu o zaščiti delavstva zaščitene še leto dni po porodu. Delodajalec jih ne sme odpustiti v času do enega leta, dokler popolnoma ne ozdravijo. Delavka mora dobiti po porodu še vsaj en teden plačo, če je bila vsaj 14 dni v službi kot pomožna oseba. Namestnica ima pravico do plače po obrtnem zakonu še šest tednov po porodu. Če pa v tem času oboli, ima pravico do plače še šest tednov od dneva obolenja, po petih letih službe osem tednov, tako da ima po 25 letih že 12 tednov.

Posebno zanimiva je določba glede odmor za dojenje otrok. Ženam materam mora dati podjetnik poleg rednega odmora tudi še poseben odmor za dojenje otrok, in sicer delavkam do 30 minut na vsake štiri do petih ur dela, če je otrok v materinem stanovanju, in 15 minut na vsake štiri do petih ure dela, če je otrok v otroškem zavetišču podjetja. Tako otroška zavetišča bi morala po zakonu podjetja osnovati povsod, kjer dela več kakor 100 delavk z vsaj 25 majhnimi otroki.

Priznati je treba, da ta določba dosega najnaprednejše države v tem pogledu, saj ne zaostajamo niti za švedsko in rusijo, kjer je take vrste zaščita materinstva zvezana s celotnim socialnim ustrojem. Toda vprašanje je, ali in v koliko se ta določba izvaja. Ali je pri nas kje kaka tvornica, ki daje materam odmor za dojenje in ki je postavila otroško zavetišče za delavske dojenčke. In drugič: koliko je delavk, ki to odredbo sploh poznajo.

Jasno je, da imajo socialno-zaščitne mere za delovno ženo in za delovnega človeka vobče samo tedaj vrednost in pomen, če se tudi izvajajo. Zato pa je potrebno, kakor že omenjeno, da jih delojemalce pozna in po svoji organizaciji zahteva njihovo izpolnjevanje ter da mu gre pri tem oblast, ki jih je uzakonila, tudi na roko.

Toda, ali je to danes možno? Ali je to sploh možno tam, kjer je neomejen sistem privatnega gospodarstva? V času gospodarske konjunkturo pač, toda danes, ko je

Mednarodna federacija žen v poklicu

zdrružuje članice iz 21 držav. Ustanovile so jo praktične Američanke pred 15 leti. Še danes sta vodstvo in finančna stran organizacije v njihovih rokah. Namen tega društva je praktično pomagati delovni ženi v potrebi. Tako so 1933. priredile mednarodno umetnostno razstavo v Amsterdamu. Razstavljalke so bile umetnice iz 13 držav in prodanih je bilo mnogo del. Lanske počitnice so razpisale natečaj za društveni znak, 7 med 200 poslanimi deli so dobile priznanje le Čehinje. Federacija se je potegovala za študijske stipendije: Madžarska je dobila italijansko podporo za glasbeni študij v Rimu, Madžarska pa je dala podporo avstrijskim študentkam za tritedensko proučevanje madžarske narodne umetnosti. Italijanke so imele v Napolju šolo za turistične vodnice, norveška organizacija je priredila ekskurzije na Švedsko, Finsko in Estonsko. Federacija je članicam že mnogo pomagala pri potovanju v inozemstvo, bodisi da so šle na pot za zaslužkom ali radi študija. Pomaga zlasti predavateljicam, glasbenicam, upodabljalnim umetnicam, ki hoteče razstaviti v drugi državi, itd. V poštev pridejo le članice, ki morajo napisati prošnjo na posebni formular, katerega dobe pri svoji narodni organizaciji.

Najbolj praktične so žene v Zedinjenih državah. Vsako leto prirejajo »teden žene v poklicu«. Sprva je bil teden namenjen propagandi, potem je bilo njegovo geslo: žene so dolžne prevzeti vlogo v življenju. Kasneje so se tisti teden potegovala za boljše delovne pogoje ženski delavki. V dobi brezposelnosti so posvetile teden ženskemu delu s tem, da so našle službo več kot 3000 brezposelnim ženam; naslednjega leta so določile, da bodo odstopile mezdo nekoliko ur brezposelnim ženam. Tako je klub iz države Dakota obljubil, da bo daroval plačo 360 ur, dal pa je nad 3000 ur!

Avtomobilska tekma skozi Afriko

Po vzoru letalske tekme iz Londona v Melbourne pripravlja južnoafriški avtomobilski klub mednarodno avtomobilsko tekmo iz Alžira do Johannesburga. Kakor pri oni tekmi, bo tudi pri tej znašala glavna nagrada 10.000 funtov, posamezna mesta pa so namenila še posebne nagrade za tekmovalce, ki prispejo prvi do določenih krajev.

Proga je dolga 8139 km in vodi iz Alžira skozi Saharo do Agadosa in Kanoja, naslednje kontrolne postaje so Archembault, Bangassou, Stanleyville, Mairubi, Blantyre in Johannesburg. Tekmovalci bodo morali prebiti dovolj težav na poti, ki vodi skozi tropске pragozdove, pušave in preko zaščenežih gorovij. Doslej se je prijavilo 40 kompetentov, večinoma Angležev. Odpotujejo ob koncu leta.

Milijonska pravda zaradi mačke

Pred najvišjim sodiščem v Kaliforniji se pravkar vrši pravda, pri kateri gre za vprašanje, ali je življenje navadne mačke vredno milijon dolarjev ali ni. Stranki te izredne pravde sta neka velika zavarovalna in neka paroplovna družba. Njuna zaveza je taka: Z zlatom natovorjena ladja točeče paroplovne družbe je zadelo ob skalo in moštvo je moralo, da si reši življenje, zapustiti ladjo, ki je bilo zavarovana za milijon dolarjev. Po kalifornijskih postavah

mного podjetij pasivnih, si skuša podjetnik opomoči ali pa svoj dobiček ohraniti z zmanjšano režijo. Na drugi strani je pa delovna sila skoro brez vrednosti v času brezposelnosti. Podjetnik si lahko izbira delovne moči, ki so zadovoljne z najmanjšim, saj je danes zlasti nešteto žensk, ki so plačane pod eksistenčnim minimumom. V takih časih so socialne zaščitne mere brez pomena, ker se ne izvajajo, ali pa dvorezno nož, saj mnoge dajatev je v svrhe delojemalca samega hudo obremenjujejo.

Za tekoče leto so Američanke objavile tale program:

Narodna organizacija poklicnih žen v Zedinjenih državah je pripravljena braniti načela gospodarske preskrbljenosti moža in žene in hoče vsakemu poedincu zagotoviti zaščito, za katero mu jamči ustava Zedinjenih držav.

Zahtevamo temeljito izobrazbo, pravico do dela in pravico do plače, ki bo omogočila zvišanje življenjskega nivoja in preskrbo poedincev v dobi nesposobnosti za delo.

V občinah, državah in s posredovanjem naše narodne vlade bomo zahtevali reforme, ki bodo postopoma ustvarjale socialno pravičnost. Zato ni mogoče, da bi bili gospodarsko preskrbljeni samo nekateri razredi ali skupine, dokler ni gospodarskega zavarovanja za vse. Zahtevamo za ženo delo, plačo in postopanje po istih načelih kakor za moža.

V okviru tega programa je federacija ameriških klubov poklicnih žen pripravila za prihodnja leta delovni program, nekako desetletko. V tem času bodo članice proučile gospodarske probleme in njih socialne posledice, da bi v tej panogi prišle tudi žene do vodilnih mest. Ustanovile so številne študijske skupine, da vzgajajo članice tudi za spretno debaterke. V tem času za nima ameriško javnost zlasti vprašanje brezposelnosti. Članice ga proučavajo z vseh strani. Upajo, da bodo imele velik vpliv pri preuredbi zakonodaje glede zavarovanja za brezposelnost. V zadnjih letih so predebatirale trideset poklicev in objavile uspeh diskusij v malih brošurkah, ki so sedaj osnova delu mnogih klubov. Predsednica ameriške federacije Celine Mac Donald Bownan si mnogo prizadeva, da bi pojasnila vsem slojem, kako se problem brezposelnosti tiče žena prav tako kakor moških. Nova vlada gleda, da bi tudi žena dobila delo.

pa se zavarovalnina izplača samo v tem primeru, ako ni na ladji ostala nobena živa duša. Tako se zdaj vrši pravda za to, ali se more mačka, ki je v tem primeru edina ostala na zapuščenih ladji, smatrati kot živa duša.

Okostja iz pradavnine

Francoški konzul v Jeruzalemu Neuville, ki se bavi z arheološkimi izkopavanji, je odkril pod kaktusih 5 m debelo plastjo pri Nazaretu 4 okostja pragozdovskega človeka, ki izvirajo po neki cenitvi najmanj iz 18 tisočletja pred našim štétjem. Vsekar ne gre za primer človeka iz najstarejših dob, ker sličijo ta okostja bolj okostju današnjega človeka nego neandertalskega. Odpeljali so jih v Pariz, kjer jih bodo strokovnjaki previdno rešili zemeljske plasti, ki se jih drži. To delo bo trajalo kakšnega pol leta, nakar bo šele mogoče povedati njih točnojšo starost.

Dan izposojene knjige

Dan izposojene knjige, ki so ga uvedli Angleži, je vsekakor zanimiva naprava. Pač sleherni ljubitelj knjige ve iz lastne izkušnje, da tudi sicer čisto zanesljivi ljudje ne vračajo vedno izposojene knjige. Zaradi tega naj Dan izposojene knjige zdaj to neljubno reč odpravi. Vsakdo, ki si je bil izposodil knjigo, a je še ni vrnil lastniku, naj jo na Dan izposojene knjige vrne lastniku. Angleška pošta na moč posepuje to velikopotezno napravo. Za vse knjige, ki se ta dan pošljejo lastnikom, je plačati samo polovico običajne poštno pristojbine.

Na snežnih višavah nad Šmarjem

Kdor se vozi iz Ljubljane do škofljice z vlakom ali z avtobusom, ga spremlja na eni strani košati hrbet grivastega Golovca, na drugi pa široka ravan Ljubljanskega barja, ki mudi ravno pozni tja do Krma sanjav razgled, spominjajoč na rusko stepo. Omenjujemo, da je dalje časa ni bil na tej strani, se razodene mahoma, da tudi na tej dolenski strani raste del Ljubljane, saj so tja do Rudnika že skoraj v strnjem vrsti same nove hiše.

Velika Ljubljana sega na to stran že skoraj do škofljice. Tu se cesta razdeli v tri smeri: ena vodi naravnost proti jugu čez Barje na Ig, druga čez Pijavo Gorico na Turjak in Velike Lašče, glavna stara Karlovska cesta pa krene na levo in se vije po dolini ob robu Barja do staroslavne svetokriškega klanca, ki je bil svoj čas strah in trepet voznikov, danes pa je samo še kraj starih spominov, kajti nova cesta se vzpenja po znanih krasnih serpentinah proti Malemu Vrhu, odkoder se nam odpira veličasten pogled na Barje, posebno popoldne in zvečer.

A v tem trenutku se je pred nami odkrila že nova dolina, obdana z griči od obeh strani, in staro cerkvijo v sredi; to je prelepa šmarska dolina. Takoj začetno, da smo se dvignili visoko nad Barje in da se tu začne prava Dolensjka. Greben ob robu Barja zapira dolino proti zapadu in dolensjka burja, ki ima odprto pot preko Polzevega in od Višnje gore sem, nanese vsako leto na te višave nad Šmarjem obilo snega, ki so ga smatrali stari šmarci za zimsko nadlogo, zdaj pa so ga že porabili smučarji za svojo zimsko zabavo. Zadnja leta je vsak dan več smučarjev na šmarskih višavah, daši šmarci doslej niso zase delali nikake reklame. Šmarje je prava lepa starinska vas s prekrasno okolico, je pa v izletniškem svetu manj znana, ker izletniki poleg prirodnih lepote iščejo v

ljubljanjski okolici tudi prirodnih dobrot — in te nudijo dobre gostilne.

Zadnji čas so se tudi šmarci zganili. Imamo novo gostilno pri kolodvoru, prenovljeni gostilni pri Smoletu in pri Kužniku in še dvoje ali troje drugih gostin. Prednost, ki jo ima šmarje za smučarje, posebno za začetnike, je v tem, da je bliže Ljubljane. (Vožnja z dolenskega kolodvora stane samo 4 Din!) Druga prednost je v tem, da so smučiški tereni tik poleg kolodvora na višavah na obeh straneh vasi. V Lazih so si smučarji napravili celo skakalnico. Najlepši teren pa je na farovškem hribu (včasih so mu rekli »nograde«, v znak, da je tu rastle trta). Od tod je lep razgled na vse strani. Po višavah čez Lušče in mimo Frkolije prideš na Magdalensko goro, ki jo vidimo na sliki v ozadju. Krasna razgledna točka, polna starinskih izkopenj. Pravijo, da se bodo šmarci sami potrudili, da odpro okoli Pleš in Repčega tja do Lipoglavca še nove terene. Za zdaj je dovolj prostora na višavah nad vasjo, v vasi je pa tudi preskrbljeno, da bodo smučarji povsod dobro in počeni postreženi.